

အသေးစား

ရေချိုငါးမွေးမြူထုတ်လုပ်ခြင်းလုပ်ငန်းအတွက်

မွေးမြူသူအချင်းချင်း

ဆင့်ကမ်းပညာပေးရေးဆိုင်ရာ

လက်စွဲစာအုပ်

2015

အသေးစား ရေချိုငါးမွေးမြူထုတ်လုပ်ခြင်းလုပ်ငန်းအတွက်
မွေးမြူသူအချင်းချင်း ဆင့်ကမ်းပညာပေးရေးဆိုင်ရာ
လက်စွဲစာအုပ်

(Guidebook on Farmer-to-Farmer Extension Approach for
Small-scale Freshwater Aquaculture)

Japan International Cooperation

Agency

Nibancho Center Building 5-25

Niban-cho, Chiyoda-ku

Tokyo 102-8012

Japan

www.jica.go.jp

Network of Aquaculture Centres

In Asia-Pacific

Suraswadi Building

Kasetsart University Campus

Ladyao, Jatujak, Bangkok 10900

Thailand

www.enaca.org

@ 2015, Japan International Cooperation Agency and Network of Aquaculture Centres in Asia-Pacific.

No part of this book may be reproduced in any form by print, photoprint, microfilm or any other means without permission from the publishers.

Citation:

JICA and NACA, 2015. အသေးစား ရေချိုငါးမွေးမြူထုတ်လုပ်ခြင်းလုပ်ငန်းအတွက် မွေးမြူသူအချင်းချင်း ဆင့်ကမ်းပညာပေးရေးဆိုင်ရာ လက်စွဲစာအုပ် (Guidebook on Farmer-to-Farmer Extension Approach for Small-scale Freshwater Aquaculture). Japan International Cooperation Agency, Tokyo Japan, Network of Aquaculture Centres in Asia-Pacific, Bangkok, Thailand. 23 pp.

ဂျပန်အပြည်ပြည်ဆိုင်ရာပူးပေါင်းဆောင်ရွက်ရေးအေဂျင်စီ (JICA) ၏ အမှာစာ

၂၀၁၅ ခုနှစ် စက်တင်ဘာလ (၂၅) ရက်နေ့တွင်ကျင်းပခဲ့သည့် ကုလသမဂ္ဂ စဉ်ဆက်မပြတ် ဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်ရေး ညီလာခံတွင် ကမ္ဘာ့ခေါင်းဆောင်များမှ ဆင်းရဲ နွမ်းပါးမှု ပပျောက်ရေး၊ မညီမျှမှုနှင့် တရားမျှတမှုမရှိခြင်းများအား ဆန့်ကျင်ရေး၊ ရာသီဥတုထိန်းသိမ်းခြင်းဆိုင်ရာ လုပ်ငန်းများချမှတ်ဆောင်ရွက်ရေးစသည့် ပန်းတိုင် (၁၇) ခု ပါဝင်သည့် စဉ်ဆက်မပြတ် ဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်ရေး အစီအစဉ်/၂၀၃၀ ကို သဘောတူခဲ့ပါသည်။ ကုလသမဂ္ဂအဖွဲ့ဝင် နိုင်ငံများ အနေနှင့် ထိုအစီအစဉ်ပါ အချက်အလက်များကို အခြေခံအဆောက်အအုံများအဖြစ် အသုံးပြု၍ မိမိတို့၏ နောင်လာမည့် (၁၅) နှစ်အတွက် လုပ်ငန်းစဉ်နှင့် နိုင်ငံရေးဆိုင်ရာမူဝါဒများ၊ အထူးသဖြင့် ဂျပန်နိုင်ငံအစိုးရ၏ ODA ဆိုင်ရာ မူဝါဒများ ချမှတ်သွားနိုင်ရန် မျှော်လင့်ပါသည်။

ဤနေရာတွင် အထူးပြုရမည့်အချက်မှာ စဉ်ဆက်မပြတ်ဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်ရေး ရည်မှန်းချက်ပန်းတိုင် (၁၇) ခုတွင် ရေလုပ်ငန်းကို အခြားအရေးပါသော ပန်းတိုင်များဖြစ်သည့် ဆင်းရဲနွမ်းပါးမှု၊ ကျန်းမာရေး၊ ပညာရေးနှင့် ရာသီဥတု ထိန်းသိမ်းခြင်းတို့နှင့် တန်းတူထည့်သွင်းဖော်ပြထားခြင်းဖြစ်ပါသည်။ ရည်မှန်းချက် ပန်းတိုင် (၁၄) တွင် "စဉ်ဆက်မပြတ်ဖွံ့ဖြိုး တိုးတက်မှုကို ဖြစ်ပေါ်စေရန် ပင်လယ်၊ သမုဒ္ဒရာနှင့် ရေသယံဇာတများကို ထိန်းသိမ်း စောင့်ရှောက်ရေးနှင့် ရေရှည် တည်တံ့နိုင်သည့်နည်းလမ်းဖြင့် အသုံးပြုရေး" ဟု ဖော်ပြထားသည်ကို တွေ့ရှိ ရပါသည်။

စဉ်ဆက်မပြတ်ဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်သော ငါးမွေးမြူရေးကို အဆင့်မြင့်မူဝါဒများတွင် ထည့်သွင်းဖော်ပြထားသည့်အလျောက် JICA အနေနှင့် ငါးမွေးမြူထုတ်လုပ်ရေးကို ဦးစားပေးသွားမည် ဖြစ်ပါသည်။ အစားအစာပြည့်စုံလုံခြုံရေး၊ အာဟာရ ပြည့်ဝရေးနှင့်

ပြည်ပပို့ကုန်တိုးတက်ရေးတို့အတွက် ငါးသည် လွန်စွာအရေးပါ သည့်အပြင် စဉ်ဆက်မပြတ် များပြားလာနေသော ဈေးကွက်လိုအပ်ချက်ကို ငါးမွေးမြူ ထုတ်လုပ်ရေးကသာ ဖြည့်ဆည်းနိုင်မည်ဖြစ်ပါသည်။ တစ်ချိန်တည်းမှာပင် ငါးမွေးမြူထုတ်လုပ်ခြင်းလုပ်ငန်း စဉ်ဆက်မပြတ်ဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်ရန်အတွက် ငါးသားဖောက်ခြင်းနှင့် အစာများအတွက် သဘာဝသယံဇာတများ အသုံးပြုနေခြင်း ကိုလျော့ချခြင်း၊ ငါးရောဂါများဖြစ်ပွားမှုနှင့် ဆေးဝါးသုံးစွဲမှုများ အားထိန်းချုပ်ခြင်း၊ ငါးမွေးမြူရေးလုပ်ငန်းဆိုင်ရာပစ္စည်းနှင့် အဆောက်အဦများအပေါ် ရာသီဥတု၏ အကျိုးသက်ရောက်မှုအား လျော့ကျစေခြင်းစသည့် လုပ်ငန်းများကိုလည်း ဆောင်ရွက်သင့်ပါသည်။

အသေးစားရေချိုငါးမွေးမြူရေးလုပ်ငန်းများသည် ထိုလိုအပ်ချက်များအား ဖြည့်ဆည်းနိုင် သည့်အပြင် ကျေးလက်နေပြည်သူများအတွက် တိရစ္ဆာန်ထွက် အသားဓာတ်များနှင့် အာဟာရဓာတ်များကို နေ့စဉ်ဈေးသက်သာစွာဖြင့် ပံ့ပိုး ပေးနိုင်စွမ်းရှိပါသည်။ သို့ရာတွင် အသေးစားရေချိုငါးမွေးမြူရေးလုပ်ငန်းများကို စတင်တည်ထောင်ရာတွင် ကြုံတွေ့နေကျ အခက်အခဲတစ်ချို့ ရှိနိုင်ပါသည်။ ထိုအခက်အခဲများတွင် ငါးမွေးမြူသူ များအနေနှင့် အသိပညာနှင့် အတတ်ပညာမပြည့်စုံခြင်း၊ ထုတ်လုပ်မှုကောင်းသော ငါးမျိုးများ အလွယ်တကူမရရှိနိုင်ခြင်းနှင့် မွေးမြူသူများထံသို့ ပြည့်စုံလုံလောက်သည့် ပညာပေးလုပ်ငန်းများမရောက်ရှိခြင်းတို့ ပါဝင်ပါသည်။ ကမ္ဘောဒီးယား၊ လာအို၊ မြန်မာ၊ မဒါဂါစကာ နှင့် ဘီနင်နိုင်ငံများတွင် အသေးစားရေချိုငါး မွေးမြူရေးလုပ်ငန်းများ ဖွံ့ဖြိုး တိုးတက်ရန်အတွက် JICA ၏ အထောက်အပံ့ဖြင့် နည်းပညာဆိုင်ရာ ပူးပေါင်း ဆောင်ရွက်မှုစီမံကိန်းများ ဆောင်ရွက်လျက်ရှိရာ အဓိကမွေးမြူသူများအား လေ့ကျင့် သင်ကြားပေးခြင်းနှင့် မွေးမြူသူအချင်းချင်း ဆင့်ကမ်းပညာပေးခြင်း အစီအစဉ်များ ကြောင့် ဖော်ပြပါအခက်အခဲများကို အတိုင်းအတာတစ်ခုအထိ ကျယ်ကျယ်ပြန့်ပြန့် ဖြေရှင်းနိုင်ခဲ့သည်ကို တွေ့ရပါသည်။ ထိုအတွေ့အကြုံနှင့် အောင်မြင်မှုများကို အခြားသောနိုင်ငံများနှင့် အလားအလာရှိသော ပူးပေါင်း အဖွဲ့အစည်းများအား မျှဝေနိုင်ရန်အတွက် ဤလက်စွဲစာအုပ်ကို ရိုက်နှိပ် ထုတ်ဝေရခြင်းဖြစ်ပါသည်။

ဤလက်စွဲစာအုပ်သည် JICA နှင့် အာရှပစိဖိတ်ဒေသရှိ ရေလုပ်ငန်းစင်တာများ
ကွန်ယက် (NACA) တို့ ပူးပေါင်းဆောင်ရွက်မှု၏ ဒုတိယရလဒ်ဖြစ်ပြီး (၂၀၁၃) ခုနှစ်
ဒီဇင်ဘာလတွင် ဘန်ကောက်မြို့၌ ကျင်းပပြုလုပ်ခဲ့သော “အသေးစား
ငါးမွေးမြူရေးဆိုင်ရာ ပညာပေးရေး နိုင်ငံတကာစာတမ်းဖတ်ပွဲ” ကို အခြေခံ၍
ပြုစုထားပါသည်။ ဤလက်စွဲစာအုပ် ဖြစ်မြောက်ရန်အတွက် ပူးပေါင်း
အကူအညီပေးခဲ့သော NACA အား အထူးကျေးဇူးတင်ရှိကြောင်း JICA ၏
ကိုယ်စားမှတ်တမ်းတင် ဂုဏ်ပြုအပ်ပါသည်။

Makoto Kitanaka

ညွှန်ကြားရေးမှူးချုပ်

ကျေးလက်ဒေသဖွံ့ဖြိုးရေးဦးစီးဌာန

အာရှပစိဖိတ်ဒေသရှိ ရေလုပ်ငန်းစင်တာများကွန်ယက် (NACA) ၏ အမှာစာ

အသေးစားရေလုပ်ငန်းများသည် လွန်ခဲ့သောနှစ်များအတွင်း NACA မှ တာဝန်ယူ ဆောင်ရွက်ခဲ့သော စီမံကိန်းများအနက် အရေးကြီးသောအစိတ်အပိုင်း ဖြစ်ပါသည်။ အစိုးရအချင်းချင်း ညှိနှိုင်းဆောင်ရွက်ပေးသော အဖွဲ့အစည်းတစ်ရပ် ဖြစ်သည့် NACA အနေဖြင့် လုပ်ပိုင်ခွင့်တွင်ဖော်ပြထားသည့်အတိုင်း စဉ်ဆက်မပြတ် ဖွံ့ဖြိုးတိုးတက် သော ရေထွက်ပစ္စည်းထုတ်လုပ်ရေးလုပ်ငန်းနှင့် ရေသယံဇာတများ စီမံခန့်ခွဲခြင်း မှတစ်ဆင့် ကျေးလက်ဒေသဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်ရေးကို ပိုမိုဖြစ်ထွန်းအောင် ကြိုးပမ်းလျက် ရှိပါသည်။ ထို့အပြင် ငါးမွေးမြူသူများနှင့် ကျေးလက်လူမှုအဖွဲ့အစည်းများအား အဓိက အကျိုးခံစားခွင့်ရသူများအဖြစ် ရည်ရွယ်ပြီး ကျေးလက်နေပြည်သူများအတွက် အလုပ်အကိုင်အခွင့်အလမ်း များရှာဖွေခြင်း၊ ဆင်းရဲနွမ်းပါးမှုလျော့ချရေးနှင့် အစားအစာပိုမိုပြည့်စုံလုံခြုံရေးတို့အတွက် အခွင့်အလမ်းများ ရှာဖွေဆောင်ရွက်လျက် ရှိပါသည်။ အခြားသော သုတေသနစင်တာများ၊ အစိုးရအဖွဲ့အစည်းများ၊ ဖွံ့ဖြိုး တိုးတက်မှုအေဂျင်စီများ၊ မွေးမြူရေးအသင်းအဖွဲ့များ၊ အခြားအဖွဲ့အစည်းများနှင့် ပူးပေါင်းပြီး ဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်မှု အထောက်အပံ့ပေးရေးစီမံချက်များကိုလည်း အကောင် အထည်ဖော် ဆောင်ရွက်လျက်ရှိပါသည်။ စဉ်ဆက်မပြတ်ဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်သော ရေထွက်ပစ္စည်းထုတ်လုပ်ရေးနှင့် ရေသယံဇာတများ စီမံခန့်ခွဲရေးအတွက် နည်းပညာ ဖလှယ်ရေး၊ အရည်အသွေးမြှင့်တင်ရေး၊ အဖွဲ့အစည်းများ စွမ်းရည်မြှင့်ရေးတို့ ကိုလည်း ကြိုးပမ်းလျက်ရှိပါသည်။

အသေးစားရေချိုငါးထုတ်လုပ်ခြင်းလုပ်ငန်းအတွက် မွေးမြူသူအချင်းချင်း ဆင့်ကမ်း ပညာပေးရေး လက်စွဲစာအုပ်ကို ပြုစုထုတ်ဝေခြင်းသည် NACA ၏ လုပ်ငန်းစီမံကိန်း များနှင့်ကိုက်ညီပြီး၊ အထူးသဖြင့် အသေးစားငါးမွေးမြူရေး လုပ်ငန်းဖြစ်ထွန်းရေးနှင့် ဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်ရေးအတွက် အချိန်ကိုက်ထုတ်ဝေခြင်းလည်းဖြစ်ပါသည်။ ကမ္ဘောဒီးယား နှင့် လာအိုအပါအဝင် အာရှပစိဖိတ်နှင့် အာဖရိကဒေသရှိ အချို့နိုင်ငံများတွင် စတင် ဆောင်ရွက်ခဲ့သော စီမံကိန်း၏ ရလဒ်များအရ သတင်းအချက်အလက် ဖြန့်ဝေရေးနှင့် နည်းပညာကူးပြောင်း ပေးရေးစနစ်များကို အကန့်အသတ်ဖြင့်သာ

ရရှိနိုင်သည့် ကျေးလက်ဒေသများတွင် ငါးမွေးမြူရေးလုပ်ငန်းနှင့် ငါးမျိုးများ ထုတ်လုပ်ရေးတို့အတွက် ရိုးရှင်း၍ လက်တွေ့ကျသောနည်းပညာများ ဖြန့်ဖြူးနိုင်ရန် မွေးမြူသူအချင်းချင်း ဆင့်ကမ်းပညာပေးခြင်း လုပ်ဆောင်ချက်သည် ထိရောက်ကြောင်း တွေ့ရှိထားပြီး ဖြစ်ပါသည်။

NACA နှင့် JICA တို့၏ ပူးပေါင်းဆောင်ရွက်မှုဖြင့် အသေးစား ငါးမွေးမြူရေး ဆိုင်ရာ ပညာပေးလုပ်ငန်းများ အောင်မြင်စွာဆောင်ရွက်လျက်ရှိပြီး အာရှ ပစိဖိတ်ဒေသတွင်းရှိ အသေးစား ငါးမွေးမြူရေးလုပ်ငန်းများအတွက် ဤလက်စွဲ စာအုပ်ပါ အချက်အလက်များကို လက်တွဲ အကောင်အထည်ဖော် ဆောင်ရွက်နိုင်ရန်အတွက်လည်း မျှော်လင့်လျက်ရှိပါသည်။ ဤလက်စွဲစာအုပ်ကို အခြေခံ ပြီး အနာဂတ်ကာလတွင် သင်တန်းများ ပို့ချပေးနိုင်မည်ဟုလည်း ယုံကြည် ပါသည်။

Cherdsak Virapat, PhD

ညွှန်ကြားရေးမှူးချုပ်

မိတ်ဆက်

ဤလက်စွဲစာအုပ်ကို ၂၀၁၃^၁ ခုနှစ်၊ ဒီဇင်ဘာလတွင် ထိုင်းနိုင်ငံ ဘန်ကောက် မြို့၌ ကျင်းပပြုလုပ်ခဲ့သော အသေးစား ရေချိုငါးမွေးမြူရေးဆိုင်ရာ ပညာပေးရေး နိုင်ငံတကာစာတမ်းဖတ်ပွဲ၏ အသီးအပွင့်တစ်ခုအဖြစ် ရေးသားထုတ်ဝေခဲ့ခြင်း ဖြစ်ပါသည်။ အာရှနှင့်အာဖရိကဒေသရှိ နိုင်ငံအသီးသီးမှ အသေးစား ငါးမွေးမြူရေး လုပ်ငန်းရှင်များ၏ အောင်မြင်မှုများကို လေ့လာခြင်းအားဖြင့် ငါးမွေးမြူသူအချင်းချင်း ဆင့်ကမ်းပညာပေးရေးအစီအစဉ် (FTF) ၏ ထိရောက်မှုနှင့် စဉ်ဆက်မပြတ် ဖွံ့ဖြိုး တိုးတက်စေမှုများကို သိသာထင်ရှားစွာ တွေ့မြင်နိုင်မည် ဖြစ်ပါသည်။ ထိုအစီအစဉ်မှာ ဒေသတွင်းဖွံ့ဖြိုးဆဲနိုင်ငံများရှိ ကျေးလက်ဒေသ ဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်ရေးအတွက် ရည်ရွယ်သော JICA ၏ နည်းပညာဆိုင်ရာ ပူးပေါင်းဆောင်ရွက်ရေး စီမံကိန်းများအား အကောင်အထည်ဖော်ဆောင်ရာတွင် အသုံးပြုခဲ့သော အစီအစဉ်လည်းဖြစ်ပါသည်။

လက်စွဲစာအုပ်တွင်ပါဝင်သော အချက်အလက်များမှာ JICA ၏အကူအညီဖြင့် ကမ္ဘောဒီးယားနိုင်ငံတွင် ဆောင်ရွက်ခဲ့သော ရေချိုငါးမွေးမြူရေး ဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်မှုနှင့် စည်းရုံးပညာပေးရေး စီမံချက် (အဆင့် ၁ နှင့် ၂) တို့၏ ရလဒ်များကို အခြေခံ၍ ပြုစု ထားခြင်း ဖြစ်ပါသည်။ ထို့အပြင် နိုင်ငံတကာစာတမ်းဖတ်ပွဲတွင် ဆွေးနွေးခဲ့မှုများသာ မက ကမ္ဘောဒီးယားနိုင်ငံတွင်းရှိ ပင်တိုင်နှင့် ဆင့်ပွားမွေးမြူသူများအား တွေ့ဆုံ မေးမြန်းခဲ့မှုများ၏ ရလဒ်များကိုလည်း ထည့်သွင်း ဖော်ပြထားပါသည်။

ဤလက်စွဲစာအုပ်ပါအချက်အလက်များမှာ ကမ္ဘောဒီးယားနိုင်ငံရှိ ရေချိုငါးမွေးမြူသူ များ၏ အတွေ့အကြုံကို အဓိကအခြေခံထားပြီး အငယ်စားရေချိုငါး မွေးမြူရေး အ တွက် ပညာပေးလုပ်ငန်းများဆောင်ရွက်ရာတွင် FTF စနစ်ကို အသုံးပြုခြင်းနှင့် ပတ်သက်သည့်လမ်းညွှန်များ ဖြစ်ပါသည်။ လက်စွဲစာအုပ်ကို အသုံးပြုသူများအနေနှင့် ပညာပေးလုပ်ငန်းများ ဆောင်ရွက်မည့်ဒေသနှင့် ကိုက်ညီအောင် ပြုပြင်သုံးစွဲနိုင်ပါ သည်။ ထို့အပြင် ကျေးလက်ဒေသရှိ ဆင်းရဲ နွမ်းပါးသူများအတွက် အခြားသော

^၁စာတမ်းဖတ်ပွဲဆိုင်ရာအချက်အလက်များကို NACA (www.enaca.org)၊ ထိုင်းနိုင်ငံ JICA ရုံး (www.jica.go.jp/thailand/english/office/) နှင့် JICA (www.jica.go.jp) တို့၏ အင်တာနက်စာမျက်နှာများတွင် အခမဲ့ ဒေါင်းလုပ်ရယူနိုင်ပါသည်။

အသေးစား ရေချိုငါးမွေးမြူထုတ်လုပ်ခြင်းလုပ်ငန်းအတွက် မွေးမြူလူအချင်းချင်း
ဆင့်ကမ်းပညာပေးရေးဆိုင်ရာ လက်စွဲစာအုပ်

အသေးစားငါးမွေးမြူရေးလုပ်ငန်းများ (ဥပမာ ရေငန်နှင့် ကမ်းရိုးတန်းဒေသ
ရေလုပ်ငန်းများ) လုပ်ဆောင်ခြင်း အတွက်လည်း လမ်းညွှန်အဖြစ် အသုံးပြုနိုင်ပါ
သည်။

ကျေးဇူးတင်လွှာ

ဤလက်စွဲစာအုပ်ကို JICA ၏ ငွေကြေးအထောက်အပံ့ဖြင့် ပုံနှိပ်ထုတ်ဝေခြင်း ဖြစ်ပါသည်။ လက်စွဲစာအုပ်ကို ရေးသားပြုစုပေးခဲ့သော Dr Eduardo Leano အား လည်းကောင်း၊ ကမ္ဘောဒီးယားနိုင်ငံ ရေလုပ်ငန်းအဖွဲ့ (FiA) မှ ဝန်ထမ်းများနှင့် ကွင်းဆင်းတွေ့ဆုံမေးမြန်းမှုများကို ကူညီဆောင်ရွက်ပေးခဲ့ ကြသော နယ်မြေတာဝန်ခံ ဝန်ထမ်းများအားလည်းကောင်း၊ လမ်းညွှန်စာအုပ် တွင် အသုံးပြုရန် မှတ်တမ်းနှင့် ဓာတ်ပုံများပံ့ပိုးပေးခဲ့သော Mr Chin Da အား လည်းကောင်း အထူးပင်ကျေးဇူးတင်ရှိ ပါသည်။ နောက်ဆုံးအနေနှင့် လက်စွဲ စာအုပ် ဖြစ်မြောက်အောင် ပိုင်းဝန်းကူညီ ဆောင်ရွက်ပေးခဲ့ကြသည့် ကန်ပေ၊ တကဲအို၊ ဘက်တာဘန် နှင့် ပါဆက်ဒေသမှ ပင်တိုင်နှင့် ဆင့်ပွားမွေးမြူသူများ အားလည်း အထူးကျေးဇူးတင်ရှိပါသည်။ တစ်ဦး တစ်ယောက်ချင်းစီ၏ ကူညီ ပံ့ပိုးမှုကြောင့်သာ လက်စွဲစာအုပ်ကို အောင်မြင်စွာ ရေးသားထုတ်ဝေနိုင်ခဲ့ခြင်း ဖြစ်ကြောင်း မှတ်တမ်းတင်အပ်ပါသည်။

မာတိကာ

	Page
ဂျပန်အပြည်ပြည်ဆိုင်ရာပူးပေါင်းဆောင်ရွက်ရေးအေဂျင်စီ (JICA) ၏ အမှာစာ	iii
အာရှပစိဖိတ်ဒေသရှိ ရေလုပ်ငန်းစင်တာများကွန်ယက် (NACA) ၏ အမှာစာ	vi
အမှာစာ	viii
ကျေးဇူးတင်လွှာ	x
၁။ နိဒါန်း	1
၂။ မွေးမြူသူအချင်းချင်း ဆင့်ပွားပညာပေးရေးစနစ် (FTF approach)	3
၃။ အစိုးရနှင့် အခြားသက်ဆိုင်ရာ အဖွဲ့အစည်းများ၏ အခန်းကဏ္ဍ	6
၄။ ပင်တိုင်မွေးမြူသူများ ရွေးချယ်ခြင်းနှင့် သင်တန်းပေးခြင်း	10
၅။ ပင်တိုင်မွေးမြူသူများ၏ ကွန်ယက်	13
၆။ မွေးမြူသူအချင်းချင်း ဆင့်ပွားပညာပေးခြင်း	15
၇။ စောင့်ကြည့်လေ့လာခြင်းနှင့် အကဲဖြတ်ခြင်း	20
၈။ စာညွှန်းကိုးကားချက်များ	23

၁။ နိဒါန်း

အသေးစားရေချိုငါးမွေးမြူရေးလုပ်ငန်းသည် ရှေးယခင်ကာလများကပင် တည်ရှိခဲ့ပြီး ဘက်စုံလယ်ယာစနစ်ကြောင့် ကျေးလက်နေပြည်သူများ၏ ဝင်ငွေ တိုးတက်ရရှိခြင်း၊ အဟာရပိုမိုရရှိနိုင်ခြင်းနှင့် စဉ်ဆက်မပြတ်ဖွံ့ဖြိုး တိုးတက် သော ရေလုပ်ငန်းများ တိုးတက်ဖြစ်ထွန်းလာစေခြင်း စသည့် အကျိုးများ ရရှိနိုင်ပါသည်။ အာရှဒေသတွင် သင့်တော်သည့်နည်းပညာနှင့် ငါးမျိုးများ ပံ့ပိုး ပေးပါက အသေးစားရေချိုငါး မွေးမြူရေးလုပ်ငန်းသည် စိုက်ပျိုးရေးကို အခြေခံသည့် စီးပွားရေးစနစ်နှင့် အောင်မြင်စွာပူးပေါင်းဆောင်ရွက်နိုင်ကြောင်း တွေ့ရှိရပါသည် (စာညွှန်း- ရမအို/ ၂၀၁၃)။ သို့ရာတွင် လိုအပ်သော ဖွံ့ဖြိုးမှု လုပ်ငန်းစဉ်များနှင့် နည်းပညာများမှာ ကျေးလက်နေ အသေးစားမွေးမြူသူ များထံသို့ ရောက်ရှိနိုင်ခြင်းမရှိသေးသည်ကို လေ့လာတွေ့ရှိရပါသည်။ အကျိုး ဆက်အနေဖြင့် ဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်ဆဲနိုင်ငံအများစုရှိ ကျေးလက်လူမှုအဖွဲ့အစည်းများမှာ ရေလုပ်ငန်းမှရရှိနိုင်သော အကျိုးအမြတ်များကို ရသင့်သလောက် မရရှိနိုင်ကြပေ။ မျိုးကောင်းမျိုးသန့်နှင့် လွယ်ကူပြီး အခြေခံကျသော မွေးမြူရေးနည်းစနစ်များ မရရှိနိုင်ခြင်းကြောင့် မွေးမြူသူအများစုမှာ ပိုမိုခေတ်မီသော မွေးမြူထုတ်လုပ်ရေးဆိုင်ရာ နည်းပညာများကို ရရှိအသုံးပြုနိုင်သည့် အခွင့်အရေးများ ဆုံးရှုံးကြရပါသည်။

JICA မှ စတင်မိတ်ဆက်ပေးခဲ့သော မွေးမြူသူအချင်းချင်း ဆင့်ပွားပညာပေး ရေးစနစ် (FTF) သည် ကျေးလက်နေ ဆင်းရဲနွမ်းပါးသောမွေးမြူသူများအား နည်းပညာဖြန့်ဖြူး ပေးနိုင်ရန် ထိရောက်သောနည်းလမ်းဖြစ်ကြောင်း သက်သေပြနိုင်ခဲ့ပြီဖြစ်ပါသည်။ ဤချဉ်းကပ်နည်းစနစ်၏ အကျိုးကျေးဇူးတစ်ခုမှာ ပင်တိုင်မွေးမြူသူများမှ မိမိတို့ လက်တွေ့ထိထွင်စမ်းသပ်အသုံးပြုပြီး အောင်မြင်မှုရရှိခဲ့သော နည်းပညာများကို ဒေသတွင်းရှိ ဆင့်ပွားမွေးမြူသူများ (အမျိုးသားနှင့် အမျိုးသမီးထုနှစ်ရပ်လုံး) အား သင်ကြားပို့ချပေးနိုင်ခြင်း ဖြစ်ပါသည်။ ထိုစနစ်သည် နည်းပညာဖြန့်ဖြူးရေးအတွက် လွန်စွာထိရောက်သော နည်းလမ်းတစ်ခု ဖြစ်ပါသည်။ အရေးအကြီးဆုံးအချက်မှာ မိမိတို့ဒေသအတွင်း အလွယ်တကူရရှိနိုင်သည့် အရင်းအမြစ်များကို အခြေခံသည့် မွေးမြူရေးနည်းစနစ်များကို ဖြန့်ဖြူးပေးနိုင်ခြင်းပင် ဖြစ်ပါသည်။

FTF စနစ်ကို ကိုယ်ပိုင်ငါးမွေးမြူရေးလုပ်ငန်း ဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်ရန်အတွက် လိုအပ်သည့် နည်းပညာများကို အသုံးပြုလိုစိတ်ရှိသည့် ပင်တိုင်မွေးမြူရေး သမားများအား ရွေးချယ်သင်တန်းပေးခြင်းဖြင့် စတင်နိုင်ပါသည်။ အထူး မှတ်သားရမည့် အချက်မှာ

FTF စနစ်ကို အသုံးပြုခြင်းဖြင့် ပင်တိုင်မွေးမြူသူ များအတွက် စီးပွားရေးအရ အကျိုးအမြတ်ဖြစ်ထွန်းစေသည်သာမက လူမှုအဖွဲ့အစည်း၏ ခေါင်းဆောင်များ/ စည်းရုံးရေးလုပ်သားများအဖြစ် လူမှုရေးအခန်းကဏ္ဍတွင် အရေးပါသူများ ဖြစ်လာစေနိုင်ခြင်း ဖြစ်ပါသည်။ ပင်တိုင်မွေးမြူရေးသမားများအား သင်တန်းပို့ချပေးပြီးပါက ထိုသူများသည် နည်းပညာကို အသုံးပြုလိုသည့် အခြားသော မွေးမြူသူများကို ထပ်ဆင့်သင်တန်းများ ပို့ချပေးမည် ဖြစ်ပါသည်။ ထိုသို့ ဆင့်ကဲဆင့်ကဲသင်တန်းများ ပို့ချပေးခြင်းဖြင့် ကျေးလက်နေ ငါးမွေးမြူသူအများစုအတွက် အကျိုးဖြစ်ထွန်းစေမည့်အပြင် အနိမ့်ဆုံးအဆင့်အနေဖြင့် ၎င်းတို့၏ ငါးကန်ငယ်များမှ အကျိုးအမြတ် ပိုမိုရရှိနိုင်အောင် အကူအညီပေးနိုင်မည်ဖြစ်ပါသည်။ ထို့အပြင် ပင်တိုင်မွေးမြူသူ အချင်းချင်း ပူးပေါင်းဆောင်ရွက်မှုဖြင့် ငါးမျိုးဥထုတ်လုပ် ဖြန့်ဝေသူကွန်ယက်ကို တည်ထောင်လာနိုင်ပြီး စဉ်ဆက်မပြတ် ဖွံ့ဖြိုး တိုးတက်သော ငါးမွေးမြူရေးလုပ်ငန်းကို ဖြစ်ထွန်းပေါ်ပေါက်စေနိုင်မည် ဖြစ်ပါသည်။

JICA ၏ စီမံကိန်းများကို အကောင်အထည်ဖော်ဆောင်ရွက်ရန် နိုင်ငံများမှ မွေးမြူသူများ၏ အတွေ့အကြုံများအရ စီမံကိန်းတွင် မိမိဆန္ဒဖြင့် ပူးပေါင်း ပါဝင်ခဲ့သည့် ပင်တိုင်မွေးမြူသူများအနေနှင့် အောင်မြင်မှုများရရှိခဲ့ကြောင်း သိရှိနိုင်ပါသည် (ဓာညွှန်း- NACA နှင့် JICA/၂၀၁၃)။ အစပိုင်းတွင် ငါးသားပေါက် မွေးမြူထုတ်လုပ်သည့် ငါးမွေးကန်အနည်းငယ်သာ ရှိခဲ့ရာမှ မွေးမြူသည့် ဧရိယာနှင့် အဆောက်အဦများ၊ အသားတိုးကန်များတိုးချဲ့၍ ငါးသန်နှင့် ဈေးကွက်သို့တင်ပို့နိုင်သော အရွယ်ရှိသည့် ငါးများကို ပိုမိုတိုးချဲ့ မွေးမြူထုတ်လုပ်လာကြောင်း တွေ့ရပါသည်။ ထိုပင်တိုင်မွေးမြူသူများသည် အခြားသော မွေးမြူသူများ (FTF စနစ်ဖြင့် ပေးသော သင်တန်းများကို တက်ရောက်ခဲ့သူများ) ကို ငါးသန်များဖြန့်ဖြူးပေးပြီး စားသုံးနိုင်သည့်အရွယ်ရှိသည့် ငါးများကို ဒေသတွင်းရှိ ဈေးများသို့ တင်ပို့ရောင်းချခြင်းဖြင့် အပိုဝင်ငွေရရှိကြပါသည်။ ပင်တိုင်မွေးမြူသူများအနေနှင့် ရပ်ရွာတွင်းရှိအခြားသော မွေးမြူသူများအား သင်တန်းများပို့ချပေးခြင်း၊ အတွေ့အကြုံများ ဖြန့်ဝေပေးခြင်းနှင့် လိုအပ်သော အကူအညီပေးခြင်းများကြောင့် ဒေသတွင်း ငါးမွေးမြူရေးလုပ်ငန်းကိုသာမက နီးစပ်ရာဒေသများ၏ မွေးမြူထုတ်လုပ်မှုကို တိုးတက်လာစေပါသည်။

အချို့သာမကများအရ ဆင့်ပွားမွေးမြူသူများသည် ပင်တိုင်မွေးမြူသူများ ဖြစ်လာကြပြီး အခြားသောမွေးမြူရေးသမားများအား ဆင့်ပွားပညာပေးသင်တန်းများ ပို့ချပေးကြောင်းတွေ့ရှိရပါသည်။ ပင်တိုင်မွေးမြူသူများအား စတင်ရွေးချယ်ခြင်းနှင့် သက်ဆိုင်သည့်စံများ၊ မွေးမြူသူများမှ မိမိဆန္ဒ အလျောက် အစီအစဉ်တွင် ပါဝင်လာနိုင်ရန်

စည်းရုံးခြင်းစသည့် အခက်အခဲ များရှိသော်လည်း နိုင်ငံအချို့တွင် ဆောင်ရွက်ခဲ့
သော JICA ၏ စီမံကိန်းများ အကောင်အထည်ဖော်မှု အတွေ့အကြုံများအရ
မွေးမြူသူတစ်ဦးမှတစ်ဦးသို့ နည်းပညာဆင့်ပွားဖြန့်ဖြူးမှုကို စဉ်ဆက်မပြတ်
ဆောင်ရွက်နိုင်ရန်အတွက် FTF စနစ်သည် လွန်စွာအကျိုးသက်ရောက်မှု ရှိကြောင်း
လေ့လာတွေ့ရှိရပါသည်။

၂။ မွေးမြူသူအချင်းချင်း ဆင့်ပွားပညာပေးရေးစနစ် (FTF approach)

မကြာသေးမီနှစ်များမှစ၍ JICA ၏ နည်းပညာပူးပေါင်းဆောင်ရွက်မှု စီမံကိန်းများ
သည် စိုက်ပျိုးမွေးမြူသူများအတွက် ပညာပေးလုပ်ငန်းများပိုမိုဆောင်ရွက်နိုင်ရန်
အတွက် သုတေသနနှင့် ဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်မှု အစီအစဉ်များအဖြစ် အသွင်ကူးပြောင်းခဲ့ပြီး
အသေးစား ငါးမွေးမြူရေးလုပ်ငန်းအတွက် ပညာပေး အစီအစဉ်များကို ရေးဆွဲခြင်း
များဆောင်ရွက်ခဲ့ပါသည် (စာညွှန်း-ချိကာမိ/ ၂၀၁၃)။ နည်းပညာလွှဲပြောင်းပေးမှု
အစီအစဉ်များ အောင်မြင်ခဲ့သည်ဟု အစီရင်ခံစာများက ဖော်ပြခဲ့သော်လည်း စီမံကိန်း
ကာလပြီးဆုံးပြီးနောက် ထိုနည်းပညာများကို ပုံတူပွားယူခြင်း (သို့မဟုတ်) ဖြန့်ဖြူးပေး
ခြင်းလုပ်ငန်းများတွင် အခက်အခဲများနှင့် ကြုံတွေ့ခဲ့ရပါသည်။ ထိုသို့ဖြစ်ခြင်းမှာ
စီမံကိန်းတွင် ပါဝင်ခဲ့သော မွေးမြူရေးစခန်းအများစုမှာ နိုင်ငံအဆင့် နည်းပညာ
ဖြန့်ဖြူးပေးမှု လုပ်ငန်းများအတွက် တိုက်ရိုက်တာဝန်မရှိသောကြောင့် ဖြစ်သည်ကို
တွေ့ရ ပါသည်။ ထို့အပြင် ဖွံ့ဖြိုးဆဲနိုင်ငံအများစု၏ အစိုးရအဖွဲ့အစည်းများမှ တာဝန်
ယူထားသော စည်းရုံးပညာပေးရေး လုပ်ငန်းအများစုမှာ ဘဏ္ဍာငွေလုံလောက်မှု
မရှိခြင်း၊ ပညာပေးလုပ်ငန်းများကို ကွင်းဆင်းဆောင်ရွက်မှုမရှိခြင်းနှင့် အရည်အချင်း
ပြည့်ဝသော စည်းရုံးပညာပေးရေးလုပ်သားများ မရှိခြင်း စသည့် အခက်အခဲများကို
လည်း လေ့လာတွေ့ရှိရပါသည် (စာညွှန်း-ချိကာမိ/ ၂၀၁၃)။ ထိုအခက်အခဲများအပြင်
ငါးမျိုးဥများ လုံလောက်စွာ ရရှိမှုမရှိခြင်းကြောင့်လည်း တိုးတက်မှုများ ပိုမိုနှောင့်နှေး
ကြန့်ကြာရပါသည်။

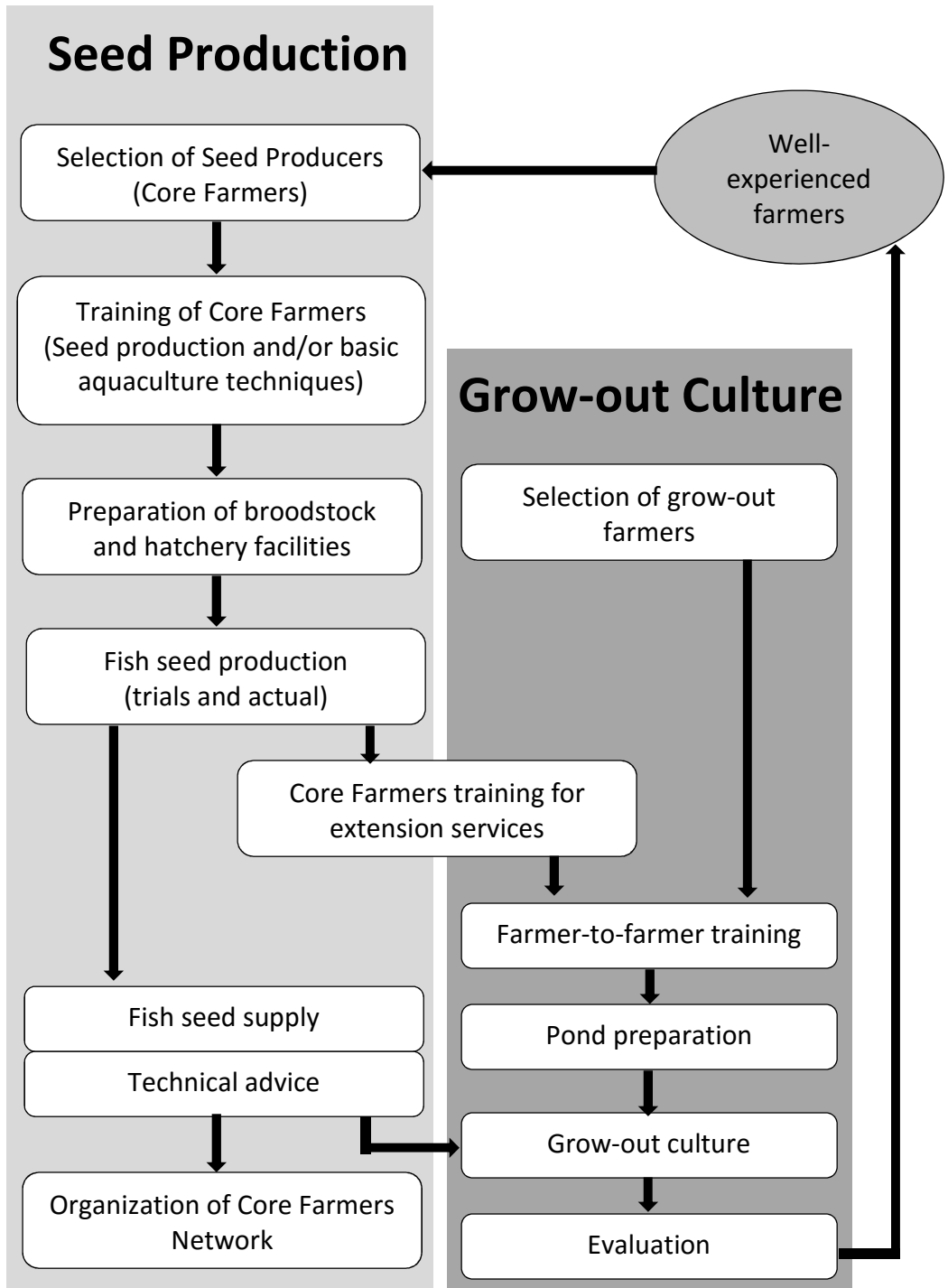
ထိုအခက်အခဲများကို ကျော်လွှားနိုင်ရန်အတွက် FTF နည်းစနစ်ကို အဆိုပြု ရေးဆွဲ
ခဲ့ပြီး အသေးစားရေချိုငါးမွေးမြူရေးလုပ်ငန်းများ ဖြစ်ထွန်းနိုင်သော အဓိက အာဆီယံ
နိုင်ငံများတွင် အကောင်အထည်ဖော်ဆောင်ရွက်ခဲ့ပါသည်။ ဤစနစ်သည် အစိုးရ၏
ရေလုပ်ငန်းဆိုင်ရာ ပညာပေးလုပ်ငန်းများကို ပိုမို ကောင်းမွန်၍ စဉ်ဆက်မပြတ်ဖွံ့ဖြိုး
တိုးတက်စေပြီး အထူးသဖြင့် ကျေးလက်နေ ဆင်းရဲနွမ်းပါးသော မွေးမြူသူများ

အတွက် အကျိုးဖြစ်ထွန်းစေရန် ရည်ရွယ်ပါသည်။ FTF နည်းစနစ်၏ ထူးခြားချက်များ အနက်တစ်ခုမှာ အစိုးရ၏ အထောက်အပံ့ကို ရရှိသည်ဖြစ်စေ၊ မရရှိသည်ဖြစ်စေ စဉ်ဆက်မပြတ် ဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်မှုမလွဲမသွေ ဖြစ်ပေါ်ရန်အတွက် မွေးမြူသူများ ကိုယ်တိုင်ဆောင်ရွက်နိုင်သော နည်းစနစ်ဖြစ်ခြင်းပင် ဖြစ်ပါသည်။ ထိုအချက်ကို ပုံ-၁ တွင် ဖော်ပြထားပါသည်။

FTF နည်းစနစ်မှာ သာမန်မွေးမြူသူတစ်ဦးက ဘဏ္ဍာငွေနှင့် (သို့မဟုတ်) စီးပွားရေး ဆိုင်ရာ အခက်အခဲ လုံးဝမရှိ (သို့မဟုတ်) အနည်းငယ်ဖြင့် နည်းပညာကို ရယူ အကောင်အထည်ဖော်နိုင်ခြင်းပင်ဖြစ်ပါသည်။ ထိုသို့ ဖြစ်နိုင်ရန် ဖြန့်ဖြူးပေးမည့် ငါးမွေးမြူရေးနည်းပညာများသည် ကုန်ကျစရိတ် နည်းပါးပြီး ရှင်းလင်းလွယ်ကူ၍ လက်တွေ့ကျရန် လိုအပ်ပါသည်။ FTF နည်းစနစ်ကို အကောင်အထည်ဖော်ခဲ့သော နိုင်ငံများမှ မွေးမြူသူများ၏ အတွေ့အကြုံများအရ နည်းပညာဖြန့်ဖြူးရန် အသင့်တော်ဆုံး ငါးမျိုးများမှာ နိုင်းလ်တီလားပီးယား၊ ငွေရောင်ငါးကြင်း၊ ငါးမြစ်ချင်း၊ ငါးကြင်းဖြူ၊ ငါးသိုင်းနှင့် အခြားသော တရုတ်နှင့် အိန္ဒိယငါးကြင်းမျိုးများ စသည့် အရွက်စား (သို့မဟုတ်) အစုံစားငါးမျိုးများ ဖြစ်သည်။ ထိုငါးမျိုးများမှာ အသေးစား မွေးမြူရေးလုပ်ငန်းအများစုက အသုံးပြုသည့် မြေသားငါးမွေးကန်များ (သို့မဟုတ်) အစာစသည့် ရင်းနှီးမြှုပ်နှံမှု အနည်းငယ်သာ ထည့်သွင်းရန်လိုသည့် မွေးမြူရေးကန် များအတွက် အသင့်တော်ဆုံးဖြစ်သည်။

ထို့အပြင် FTF နည်းစနစ်အရ အမျိုးသားများသာမက အမျိုးသမီးများပါ နည်းပညာ နှင့် သတင်းအချက်အလက်များတန်းတူညီမျှ ရရှိနိုင်ပါသည်။

ယေဘုယျအားဖြင့် လာအိုနှင့် ကမ္ဘောဒီးယားကဲ့သို့သော အဓိကအာဆီယံ နိုင်ငံများ တွင် အသေးစားရေချိုငါး မွေးမြူရေးလုပ်ငန်းများအတွက် နည်းပညာ ဖြန့်ဖြူးပေးသည့် FTF နည်းစနစ်သည် အခြားသော အသေးစားရေငံနှင့် ပင်လယ်ငါးမွေးမြူရေး လုပ်ငန်းများအတွက်လည်း အသုံးပြုနိုင်ပါသည်။ အသေးစားငါးမွေးမြူရေးလုပ်ငန်းများ ဆောင်ရွက်သည့် အခြားသော ဖွံ့ဖြိုးဆဲနိုင်ငံများတွင်လည်း အသုံးပြုနိုင်ပါသည်။

ပုံ-၁။ ။ အသေးစား ရေချိုငါးမွေးမြူရေးအတွက် မွေးမြူသူအချင်းချင်း စည်းရုံး ပညာပေး ရေးနည်းစနစ်၏ အခြေခံ စီးဆင်းမှုကားချပ် (FIA နှင့် JICA ၂၀၁၄ ထုတ် ကားချပ်ကို ပြုပြင် မွမ်းမံထားပါသည်။)

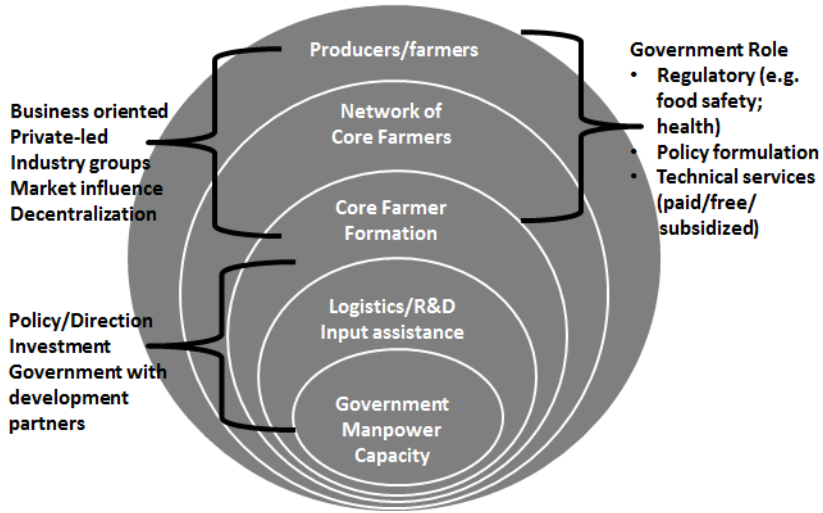
၃။ အစိုးရနှင့် အခြားသက်ဆိုင်ရာ အဖွဲ့အစည်းများ၏ အခန်းကဏ္ဍ

အသေးစား ငါးမွေးမြူရေးလုပ်ငန်းများ စဉ်ဆက်မပြတ် ဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်စေရေး အတွက် နည်းပညာဖြစ်ထွန်းမှုများကို ပုံ-၂ တွင် ဖော်ပြထားပါသည် (စာညွှန်း- JICA, NACA, ငါးလုပ်ငန်းဦးစီးဌာန/၂၀၁၃)။ အသေးစားငါးမွေးမြူရေး လုပ်ငန်းများ ဖြစ်ထွန်း တိုးတက်စေရန်အတွက် လိုအပ်သောမူဝါဒများ၊ လမ်းစဉ်များ ချမှတ်ပေးရန်မှာ အစိုးရ ၏ တာဝန်သာဖြစ်ပြီး နိုင်ငံ၏ဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်မှု အဆင့်နှင့် မသက်ဆိုင်ပေ။

ငါးမွေးမြူရေးဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်စေရန် လိုအပ်သည့် မည့်သည့်နည်းပညာပံ့ပိုးမှုနှင့် ပညာပေးအစီအစဉ်များအတွက်မဆို အစိုးရနှင့် သက်ဆိုင်ရာ အဖွဲ့အစည်းအသီးသီး၏ အရည်အသွေးနှင့် လူ့စွမ်းအားအရင်းအမြစ်များ ပြည့်စုံမှုသည် လွန်စွာအရေးပါ ပါသည်။ အစိုးရနှင့် ဖွံ့ဖြိုးရေး ပူးပေါင်းဆောင်ရွက်မှုအဖွဲ့အစည်းများသည် အသေးစား ငါးမွေးမြူရေးလုပ်ငန်းဆိုင်ရာ စည်းရုံးပညာပေးလုပ်ငန်းများအတွက် မူဝါဒများ ချမှတ်ခြင်း၊ လမ်းစဉ်များဖော်ဆောင်ခြင်း၊ လိုအပ်သော အခြေခံအဆောက်အအုံများ ဖြည့်ဆည်းပေးခြင်းနှင့် လူ့စွမ်းအားအရင်းအမြစ်များဖြစ်ပေါ်စေမှုအတွက် ရင်းနှီးမြှုပ်နှံ ခြင်းစသည်တို့ဖြင့် FTF နည်းစနစ်ကို လက်ခံအသုံးပြုနိုင်ပါသည်။ ထိုလုပ်ငန်းများမှာ ယေဘုယျအားဖြင့် အခမဲ့ဖြစ်ပြီး အထူးသဖြင့် လူ့စွမ်းအားအရင်းအမြစ်များ ဖြစ်ပေါ် စေခြင်းနှင့် သက်ဆိုင်ရာအဆောက်အအုံများနှင့် နည်းပညာဖြည့်ဆည်းပေးခြင်းတို့ သည်လည်း အခမဲ့ဆောင်ရွက်ပေးရမည့် လုပ်ငန်းများဖြစ်ပါသည်။ နိုင်ငံအစိုးရ၏ အခြားအရေးပါသည့် အခန်းကဏ္ဍမှာ ငါးမွေးမြူထုတ်လုပ်ရေး နှင့် ဆက်စပ်သည့် ကျန်းမာရေးနှင့် အစားအစာ ဘေးကင်းရေး အပါအဝင် အခြားသောလုပ်ငန်းများ အတွက် နည်းဥပဒေများ ချမှတ်ပေးခြင်းဖြစ်ပါသည်။

ထို့အပြင် ပင်တိုင်မွေးမြူသူများအား အခြားမွေးမြူသူများသို့ နည်းပညာ ပြန်လည် ဖြန့်ဖြူးနိုင်သည်အထိ အရည်အသွေးပြည့်မီပြီး ယုံကြည်ချက်အပြည့်အဝရှိစေရန် သင်တန်းများပေးခြင်းနှင့် လမ်းညွှန်ပေးခြင်းတို့ကိုလည်း ဆောင်ရွက်ပေးရပါမည်။ သင်တန်းများအတွက် သင်ထောက်ကူပစ္စည်းများကို ရေးဆွဲထုတ်လုပ်ဖြန့်ဝေရာတွင် သင်တန်းလက်စွဲများကို ဒေသအသုံးအနှုန်းများဖြင့် ပြင်ဆင်ထုတ်ဝေသင့်ပြီး စည်းရုံးရေးလုပ်သားများနှင့် ပင်တိုင်မွေးမြူသူများက အခြားသော အသေးစား မွေးမြူသူများကို ဆင့်ပွားသင်တန်းများပေးရာတွင် အလွယ်တကူ သုံးစွဲနိုင်ရန် ပိုစတာများ၊ ဝီဒီယိုများစသည့် အမြင်အကြားအာရုံများကို ဆွဲဆောင်နိုင်သည့် ပုံစံများ လည်း ပါဝင်သင့်ပါသည် (ပုံ-၃ တွင် ကမ္ဘောဒီးယားနိုင်ငံရှိ ပင်တိုင်မွေးမြူသူများက

အသေးစား ရေချိုငါးမွေးမြူထုတ်လုပ်ခြင်းလုပ်ငန်းအတွက် မွေးမြူသူအချင်းချင်း ဆင့်ကမ်းပညာပေးရေးဆိုင်ရာ လက်စွဲစာအုပ်

ပုံ-၂။ ။ ငါးမွေးမြူရေးနည်းပညာနှင့် ထုတ်လုပ်မှုပတ်ဝန်းကျင်အောက်ရှိ အသေးစား ငါးမွေးမြူရေးလုပ်ငန်းများ စဉ်ဆက်မပြတ်ဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်ရေး (JICA, NACA, DOF, ၂၀၁၃)

ပုံ-၃။ ။ ငါးမွေးမြူရေးပညာပေးလုပ်ငန်းများ ဆောင်ရွက်နေစဉ်အတွင်း ရပ်ရွာအတွင်းရှိ မွေးမြူသူများအား လေ့ကျင့်ပညာပေးရာတွင် အသုံးပြုခဲ့သည့် ဒေသသုံးစကား (ခမာဘာသာ) ဖြင့် ရေးသားထုတ်ဝေသော ပို့စတာ။

အသုံးပြုသည့် သင်တန်း ပိုစတာကို ဥပမာအနေနှင့် ဖော်ပြထားပါသည်။) ငါးမျိုးဥ ထုတ်လုပ်ရေးနှင့် ဈေးကွက်သို့တင်ပို့ရောင်းချနိုင်သော ငါးများထုတ်လုပ်ရေး ကို ရည်ရွယ်သည့် ကောင်းမွန်သောရေထွက်ပစ္စည်းထုတ်လုပ်မှုလုပ်ငန်းစီမံခန့်ခွဲရေး လက်တွေ့ သရုပ်ပြသင်တန်းများ ပို့ချနိုင်ရန်အတွက်လည်း စံပြငါးမွေးမြူရေးကန် များကို ရွေးချယ်တည်ထောင်သင့်ပါသည်။

ထို့အပြင် ပညာပေးဝန်ဆောင်မှုလုပ်ငန်းများအတွက် ဈေးကွက်ဖြည့်ဆည်းမှု ကွင်းဆက် သည်လည်း အရေးပါပါသည်။ ဥပမာအားဖြင့် အစာနှင့်အခြား လုပ်ငန်းအသုံး အဆောင်များ ရောင်းချသူများအနေနှင့် မိမိတို့၏ ပုံမှန်လုပ်ငန်းများ လုပ်ဆောင် နေစဉ်အတွင်း မွေးမြူသူများအတွက် နည်းပညာဆိုင်ရာ အကြံဉာဏ်များ ပေးနိုင် ပါသည်။ မွေးမြူသူများနှင့် ထိတွေ့မှုများသော ရေဒီယို၊ ပုံနှိပ်စာရွက်စာတမ်းများ စသည့် သတင်းမီဒီယာများမှ တစ်ဆင့်လည်း ငါးမွေးမြူရေးဆိုင်ရာ နည်းပညာများကို မွေးမြူရေးကန်၊ ဒေသတွင်းနှင့် နိုင်ငံ အဆင့်များအနေနှင့် ဖြန့်ဖြူးပေးနိုင်ပါသည်။

အစိုးရမှခန့်ထားသော စည်းရုံးရေးမှူးများ၏ တာဝန်

ငါးမွေးမြူရေးဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်စေရန် တာဝန်ရှိသော အစိုးရမှခန့်ထားသည့် စည်းရုံး ရေးမှူးများအနေနှင့် လူမှုအဖွဲ့အစည်း၊ အထူးသဖြင့် ဆင်းရဲနွမ်းပါးသည့် ကျေးလက် ဒေသများရှိ အသေးစားရေချိုငါးမွေးမြူရေးလုပ်ငန်းများ တိုးတက်ဖြစ်ထွန်းစေရန် အောက်ဖော်ပြပါ လုပ်ငန်းများကို တာဝန်ယူဆောင်ရွက်သင့်ပါသည်-

- ၁။ ရေတိုသင်တန်းနှင့် ပညာပေးရေးခရီးစဉ်များမှတစ်ဆင့် အသေးစား ရေချိုငါး မွေးမြူရေး လုပ်ငန်းများအတွက် လိုအပ်သည့် အခြေခံအသိပညာနှင့် နည်းပညာ များဖြန့်ဖြူးပေးရန်။ မွေးမြူသူများအနေနှင့် လက်တွေ့ဆောင်ရွက်ရမည့် အလေ့အကျင့်များကို ချက်ချင်း လက်ခံကျင့်သုံးလေ့မရှိသဖြင့် ပညာပေးရေး အစီအစဉ်တွင်ပါဝင်သော မွေးမြူသူများအတွက် နောက်ဆက်တွဲပညာပေး လုပ်ငန်းများကို ပြုလုပ်ပေးခြင်းဖြင့် ငါးမွေးမြူရေးလုပ်ငန်းတွင် လက်တွေ့ ကျကျ ပါဝင်ဆောင်ရွက်လာအောင် တိုက်တွန်းသင့်ပါသည်။
- ၂။ ငါးမွေးကန်များသို့ပုံမှန် (ဖြစ်နိုင်လျှင် တစ်လတစ်ခေါက် သို့မဟုတ် နှစ်ခေါက်) သွားရောက်၍ မွေးမြူရေးလုပ်ငန်းအခြေအနေနှင့် မွေးမြူရေးကန် စီမံခန့်ခွဲမှု ဆိုင်ရာများကို စဉ်ဆက်မပြတ်စောင့်ကြည့်သုံးသပ်ခြင်း။ ထိုသို့ သွားရောက်

စစ်ဆေးခြင်းဖြင့် မွေးမြူသူ၏ ငါးမွေးမြူရေး ဆက်လက်လုပ်ကိုင်လိုစိတ်ကို လှုံ့ဆော်ထိန်းသိမ်းပေးနိုင်ပါသည်။

၃။ သတင်းအချက်အလက်များ၊ အထူးသဖြင့် မွေးမြူသူ၏ လုပ်ဆောင်ချက်များ တိုးတက်လာစေရန် ခေတ်မီငါးမွေးမြူရေးနည်းပညာ ဖြစ်ထွန်းမှုအခြေအနေနှင့် သက်ဆိုင်ရာ သတင်းများကို စုဆောင်းဖြန့်ဝေပေးခြင်း။ ဤအချက်သည် နည်းပညာဆိုင်ရာ သတင်းအချက် အလက်များရရှိရန် မလွယ်ကူသည့် ကျေးလက်ဒေသနှင့် ဝေးလံခေါင်းပါးသောဒေသများရှိ မွေးမြူသူများအတွက် ခေတ်မီနည်းပညာနှင့် သတင်းများရရှိနိုင်ရန် အရေးကြီးပါသည်။

၄။ ငါးမျိုးဥ ဖြန့်ဖြူးသူနှင့် အသားတိုးမွေးမြူသူများအကြား ဈေးကွက်ဆက်စပ်ပေးခြင်းဖြင့် ငါးမျိုးဥများရရှိနိုင်မှုကို ပံ့ပိုးပေးခြင်း။ ထိုသို့ပြုလုပ်ခြင်းဖြင့် ဝယ်လိုအားနှင့်ရောင်းလိုအားကို ဟန်ချက်ညီစေပြီး မလိုအပ်ဘဲ ငါးမျိုးဥ များစွာထုတ်လုပ်ခြင်းကြောင့် ဖြစ်ပေါ်နိုင်သော ဆုံးရှုံးမှုများကို ရှောင်ရှားနိုင်ပါသည်။

၅။ ငါးမွေးမြူရေးဆိုင်ရာ ပညာပေးစနစ်များ ထိရောက်စွာဖြစ်ပေါ်စေရေးအတွက် ပံ့ပိုးပေးနိုင်ရန် နိုင်ငံတော်အဆင့်/ပြည်နယ်တိုင်းဒေသကြီး အဆင့်အစိုးရများနှင့် ဒေသခံ ဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်မှုပူးပေါင်းဆောင်ရွက်သူများ၊ ဒေသအဆင့်အစိုးရအဖွဲ့များ (LGUs) အကြား ဆက်စပ်မှု ဖြစ်ပေါ်စေခြင်း၊ LGUs များသည် ဒေသခံ အဖွဲ့အစည်းများ၏ အမှန်တစ်ကယ်လိုအပ်ချက် များ (သို့မဟုတ်) ပညာပေးလုပ်ငန်းများဆောင်ရွက်ရန် အသင့်တော်ဆုံး နည်းလမ်းများကို အမှန်ကန်ဆုံး သိရှိကြကြောင်း မကြာခဏလေ့လာတွေ့ရှိရပါသည်။

၆။ အခြေခံအဆင့်ပညာပေးလုပ်ငန်းများဖြစ်ထွန်းရန် အရေးပါသည့် ပင်တိုင် မွေးမြူသူများကွန်ယက်ကို ပံ့ပိုးပေးခြင်း။

၇။ ထိရောက်၍ အကျိုးရှိသော ပညာပေးလုပ်ငန်းများ ဆောင်ရွက်ရန်အတွက် အထက်ဖော်ပြပါလုပ်ငန်းများကို ဒေသခံစည်းရုံးရေးမှူးများအဖြစ် အသိအမှတ်ပြုခံရသည့် ပင်တိုင်မွေးမြူသူများ၏ကွန်ယက်နှင့် ပူးပေါင်း၍ ဆောင်ရွက်ခြင်း။

၄။ ပင်တိုင်မွေးမြူသူများ ရွေးချယ်ခြင်းနှင့် သင်တန်းပေးခြင်း

ရွေးချယ်ခြင်း

ငါးမွေးမြူရေးဆိုင်ရာ စည်းရုံးပညာပေးရေးအစီအစဉ်အတွက် FTF စနစ်နှင့် အခြား သော့အုပ်စုလိုက်ချဉ်းကပ်ခြင်းစနစ်များတွင် အရေးပါသော အချက်တစ်ခုမှာ လုပ်ငန်း ကျွမ်းကျင်မှုရှိပြီး လူမှုအဖွဲ့အစည်းအတွင်း ထိရောက်သည့် ပင်တိုင်မွေးမြူသူ ဖြစ်လာနိုင်သည်ဟု အများအသိအမှတ်ပြုခံရသည့်အပြင် အခြားမွေးမြူသူများအား ဆင့်ပွားသင်ကြားပေးနိုင်သည့် ပုဂ္ဂိုလ်များကို ရွေးချယ်ခြင်းဖြစ်သည်။

ပင်တိုင်မွေးမြူသူများရွေးချယ်ခြင်းကို ပုံ-၃ တွင် ဖော်ပြထားပါသည် (စာညွှန်း- JICA, NACA, ငါးလုပ်ငန်းဦးစီးဌာန/၂၀၁၃)။ ပင်တိုင် မွေးမြူသူများသည် မွေးမြူရေး နည်းပညာများနှင့် ပိုမိုကောင်းမွန်သော စီမံခန့်ခွဲမှု အလေ့အကျင့်များကို ဖြန့်ဝေပေး နိုင်ရန်အတွက် လွန်စွာအရေးပါသော အခန်းကဏ္ဍမှ ပါဝင်သည်။ ဒေသတွင်းရှိ အခြား အသားတိုးမွေးမြူသူများနှင့် မျိုးဖြန့်ဖြူးသူများကို ဆင့်ပွားသင်တန်းများ ပေးရန်လည်း တာဝန်ရှိပါသည်။ ထိုအချက်မှာ အစိုးရကခန့်အပ်ထားသော စည်းရုံးရေးအရာရှိများက ဆောင်ရွက်နိုင်သည်ထက် သာလွန်သောလုပ်ဆောင်ချက်ဖြစ်ပါသည်။ ထို့ကြောင့်ပင် သတင်းအချက်အလက်၊ နည်းပညာနှင့် လက်တွေ့အလေ့အကျင့်များကို ထိရောက်စွာ ဖြန့်ဖြူးနိုင်ရန်အတွက် သတ်မှတ်ထားသည့် ရွေးချယ်မှုစံများနှင့်ကိုက်ညီသူများအား ပင်တိုင်မွေးမြူသူများအဖြစ် သေချာစွာစိစစ်ရွေးချယ်ရန် လိုအပ်ပါသည်။

ငါးမွေးမြူရေးပညာပေးလုပ်ငန်း အစီအစဉ်များ ပိုမိုဖြစ်ထွန်းတိုးတက်အောင်မြင်ရန် အတွက် ပင်တိုင်မွေးမြူသူ များအား ရွေးချယ်မှုဆိုင်ရာစံများကို သေချာစွာသတ်မှတ် သင့်ပါသည်။ အောက်ဖော်ပြပါစံများမှာ ကမ္ဘောဒီးယား နိုင်ငံတွင် အသုံးပြုခဲ့သော ရွေးချယ်မှုအခြေခံစံများဖြစ်ပါသည် (စာညွှန်း- Viseth *et al.*, /၂၀၁၃)။

၁။ ကျွမ်းကျင်မှုနှင့် အတွေ့အကြုံ။

၂။ ငါးမျိုးဥများ နှင့်/သို့မဟုတ် အသားတိုးငါးမွေးမြူထုတ်လုပ်ခြင်းဆိုင်ရာ ပစ္စည်းနှင့် အခြေခံ အဆောက်အအုံများ။

၃။ ရေရရှိမှု။

၄။ စီးပွားရေးအခြေအနေ။

၅။ ပင်တိုင်မွေးမြူသူ ဖြစ်လိုစိတ်ရှိ-မရှိ/ စည်းရုံးပညာပေးရေးလုပ်ငန်း အတွေ့အကြုံ။

အထက်ဖော်ပြပါ စံများသည် ပြည့်စုံလုံလောက်သည်ဟု မဆိုနိုင်ဘဲ ဒေသတွင်း
(သို့မဟုတ်) နိုင်ငံတွင်းရှိ အသေးစားငါးမွေးမြူရေးလုပ်ငန်းအခြေအနေနှင့် မွေးမြူသူ
များ၏ လက်ရှိစွမ်းဆောင်နိုင်မှုအပေါ် မူတည်သည်။ ဥပမာအနေနှင့် စနစ်တကျ
ဖွဲ့စည်းထားသော ငါးမွေးမြူရေးစနစ်များရှိသည့် ပိုမိုဖွံ့ဖြိုးသောနိုင်ငံများ အနေနှင့်
အသေးစားမွေးမြူသူများအားရည်ရွယ်ပြီး ငါးမွေးမြူရေးနည်းစနစ်များ မျှဝေဖြန့်ဖြူး
နိုင်ရန် ပင်တိုင်မွေးမြူသူရွေးချယ်ရေးစံများကို ပိုမိုတင်းကျပ်စွာ ချမှတ်ရမည်ဖြစ်သည်။
အစိုးရနှင့် ဖွံ့ဖြိုးမှုပူးပေါင်းဆောင်ရွက်သူများ၏ အခန်းကဏ္ဍ မှာ ပင်တိုင်မွေးမြူသူများ
အနေနှင့် စွမ်းဆောင်ရည်ဖြစ်ပေါ်လာပြီး အခြားမွေးမြူသူများကို ဆင့်ပွားသင်တန်း
ပေးနိုင်သည်အထိ မိမိကိုယ်ကိုယ့်ကြည်မှုရရှိလာအောင် သင်တန်းများပေးခြင်းနှင့်
လမ်းညွှန်မှုပေးခြင်း ဖြစ်သည်။ ထို့ကြောင့် ရွေးချယ်ခံရသော ပင်တိုင်မွေးမြူသူများ
အနေနှင့် ပြည်ထောင်စု အစိုးရနှင့် ပြည်နယ်/တိုင်းဒေသကြီးအစိုးရများနှင့် ပူးပေါင်း
ဆောင်ရွက်လိုစိတ်ရှိပြီး ငါးမွေးမြူရေးဆိုင်ရာ ပညာပေးလုပ်ငန်းများ
အကောင်အထည်ဖော်ဆောင်ရွက်အတွက် သံန္နိဋ္ဌာန်ချထားရန် လိုအပ်သည်။

သင်တန်းပို့ချခြင်း

ရွေးချယ်ထားသော ပင်တိုင်မွေးမြူသူများကို သင်တန်းများပို့ချခြင်းအတွက် အစိုးရက
ခန့်အပ်ထားသော လုပ်ငန်းကျွမ်းကျင်ပြီးအတွေ့အကြုံရှိသည့် စည်းရုံး ပညာပေးရေး
လုပ်သားများတွင် တာဝန်ရှိသည်။ သင်တန်းတွင် ပင်တိုင် မွေးမြူသူများ အနေနှင့်
၎င်းတို့နှင့် သက်ဆိုင်သော မွေးမြူရေးလုပ်ငန်းများ (ငါးမျိုးဥထုတ်လုပ်ရေး သို့မဟုတ်
အသားတိုးမွေးမြူခြင်း) ကို စဉ်ဆက်မပြတ် စီမံခန့်ခွဲပြီး FTF စနစ် အကောင်အထည်
ပေါ်လာပါက ထိုလုပ်ငန်းများသည် စိတ်ဝင်စားမှု ရှိသော အခြားအသေးစားမွေးမြူသူ
များအတွက် နမူနာများ ဖြစ်လာစေရန်အထိ ရည်ရွယ်ပို့ချပေးရမည်။ ပင်တိုင်မွေးမြူသူ
တစ်ဦးချင်း၏ အတွေ့အကြုံနှင့် စွမ်းဆောင်နိုင်မှု ကွဲပြားမည် ဖြစ်၍ ထိုသူတို့၏ လိုအပ်
ချက်၊ အတွေ့အကြုံနှင့် နည်းပညာဆိုင်ရာ စွမ်းဆောင်နိုင်မှုများနှင့် ကိုက်ညီသည့်
သင်တန်းအစီအစဉ်အမျိုးမျိုး ရေးဆွဲထားရှိရန်လိုအပ်သည်။ အောက်ဖော်ပြပါ
သင်တန်းအစီအစဉ်များမှာ လုပ်ငန်းအတွေ့အကြုံမရှိသေးသူများနှင့် ပိုမို အတွေ့
အကြုံရှိသော ပင်တိုင်မွေးမြူသူများအတွက် ရည်ရွယ်ရေးဆွဲထားသော အစီအစဉ်များ
ဖြစ်သည်။ (မှတ်ချက်- ကမ္ဘောဒီးယားနိုင်ငံ၊ ငါးမွေးမြူရေး စီမံ ခန့်ခွဲမှုဌာနမှ စည်းရုံး
ပညာပေးရေးလုပ်သားများနှင့် ပင်တိုင်မွေးမြူသူများ အတွက် ပြုပြင်တည်းဖြတ်
ထားသော အခြေခံအဆင့်နှင့် မွမ်းမံအဆင့် အစီအစဉ်ဖြစ်သည် (စာညွှန်း- FiA and
JICA/J၀၁၄))။

- အခြေခံအဆင့် သင်တန်းပို့ချမှုအစီအစဉ်
 - သင်တန်းသား- ပင်တိုင်မွေးမြူသူအသစ်များ (ငါးမျိုးဥထုတ်လုပ်ရေးနှင့် (သို့မဟုတ်) အသားတိုး မွေးမြူသူအသစ်များ)
 - သင်တန်းခေါင်းစဉ်- ငါးမွေးမြူရေးဆိုင်ရာ အခြေခံနည်းစနစ်များ၊ ငါးမျိုးဥ ထုတ်လုပ်ရေး နည်းပညာ၊ စည်းရုံးပညာပေးရေးဆိုင်ရာသင်တန်း၊
 - သင်တန်းနည်းစနစ်- ဒေသသုံးစကားဖြင့်ပို့ချသော သင်ခန်းစာများ၊ လက်တွေ့ သင်တန်းများ၊ မွေးမြူရေးကန်များသို့ သွားရောက်လေ့လာခြင်း၊
 - ရရှိနိုင်မည့် အကျိုးကျေးဇူး- ငါးမျိုးဥထုတ်လုပ်ခြင်းနှင့် အသားတိုး မွေးမြူခြင်းအတွက် အခြေခံငါးမွေးမြူရေးဆိုင်ရာ နည်းပညာများကို ငါးမွေးမြူသူများသို့ စနစ်တကျ အကြံ ဉာဏ်ပေးနိုင်အောင် စွမ်းရည် ဖြည့်ဆည်းပေးခြင်း၊
- မွမ်းမံအဆင့်သင်တန်းအစီအစဉ်
 - သင်တန်းသား- အတွေ့အကြုံရှိပြီးသော ပင်တိုင်မွေးမြူသူများ (ငါးမျိုးဥ ထုတ်လုပ်သူများ၊ အသားတိုးမွေးမြူသူများ)
 - သင်တန်းခေါင်းစဉ်- အဆင့်မြင့်ငါးမွေးမြူရေးနည်းစနစ်များ၊ ငါးမျိုးဥ ထုတ်လုပ်မှု နည်းစနစ်များ၊ ပိုမိုကောင်းမွန်သော ငါးမွေးကန်စီမံခန့်ခွဲမှု အလေ့အကျင့်များ၊ အရေးပေါ် အခြေအနေ အတွက် စီမံခန့်ခွဲမှုများ၊
 - သင်တန်းနည်းစနစ်- စာတွေ့ပို့ချမှုများ၊ ငါးမွေးကန်စီမံခန့်ခွဲမှုဆိုင်ရာ လက်တွေ့သင်တန်းများ၊ လေ့လာရေးအစီအစဉ်များ၊
 - ရရှိနိုင်မည့်အကျိုးကျေးဇူး- ငါးမျိုးထုတ်လုပ်ခြင်းနှင့် အသားတိုး မွေးမြူခြင်းဆိုင်ရာ စည်းရုံးပညာပေးရေး စွမ်းရည်တိုးမြှင့်လာခြင်း၊ မိမိတို့ရပ်ရွာတွင်းသာမက အခြားသော ဒေသများသို့ ပညာပေး လုပ်ငန်းများ ပိုမိုဖြန့်ဝေပေးနိုင်ခြင်း၊ အခြားသော မွေးမြူသူများအား ပင်တိုင်မွေးမြူသူများဖြစ်လာအောင် ကူညီပံ့ပိုးပေးနိုင်ခြင်း၊

အသေးစားမွေးမြူရေးလုပ်ငန်းအတွက် ရည်ရွယ်သော ပညာပေးရေးလုပ်ငန်းများ သည် လွယ်ကူပြီး လက်တွေ့ကျသော နည်းပညာများနှင့် စီမံခန့်ခွဲမှု နည်းစနစ်များ တိုးတက်စေရန် အဓိကထားသောကြောင့် ပင်တိုင်မွေးမြူသူများအတွက် သင်တန်းများသည်လည်း ထိုအချက်များကို အသားပေးရန် လိုအပ်ပါသည်။ အထူးသဖြင့် သင်တန်းနှင့် ပညာပေးလုပ်ငန်းများတွင် အောက်ဖော်ပြပါ အချက် များကို ရည်ညွှန်းသင်ကြားပို့ချသင့်ပါသည်-

- ကောင်းမွန်သောနေရာ/ငါးမွေးကန် ရွေးချယ်ခြင်း၊

- နေရာ/ငါးမွေးကန် ပြင်ဆင်ခြင်းနည်းစနစ်များ၊
- ငါးသန်၊ ငါးပေါက်များ ထုတ်လုပ်ခြင်းဆိုင်ရာ အလေ့အကျင့်ကောင်းများ၊
- ငါးသန်များသိုလှောင်ခြင်းဆိုင်ရာ အလေ့အကျင့်ကောင်းများ၊
- ကန်ရေအရည်အသွေးနှင့် အစာစီမံခန့်ခွဲခြင်း (သက်ဆိုင်ပါက) နှင့်
- ရင်းနှီးမြုပ်နှံမှုအနည်းငယ်မှ အကျိုးအမြတ်များများရရှိစေရေး၊

ထို့အပြင် FTF အစီအစဉ်တွင် ပါဝင်သော ခြံများအား အပြန်အလှန် သွားရောက် လေ့လာစေခြင်းဖြင့် ပင်တိုင်မွေးမြူသူအချင်းချင်းကြား အတွေ့အကြုံ၊ အခက်အခဲ များနှင့် အခြားကိစ္စရပ်များ ဖလှယ်နိုင်ကြောင်း လေ့လာတွေ့ရှိရပါသည်။ တစ်ခါတစ်ရံ မွေးမြူသူများအနေနှင့် အခြားမွေးမြူသူများထံမှ ရရှိသည့် သတင်းအချက်အလက်နှင့် နည်းပညာများကို မွေးစားအသုံးပြုခြင်းသည် အခြားသောအရင်းအမြစ်များထံမှ နည်းပညာများ ရယူအသုံးပြုခြင်းထက် ပိုမိုလွယ်ကူကြောင်းလည်း တွေ့ရှိရသည်။ ယေဘုယျအားဖြင့် မွေးမြူသူတစ်ဦးသည် အခြားမွေးမြူသူတစ်ဦး၏ အောင်မြင်မှုကို သိရှိပြီးနောက် ပိုမို စိတ်ပါဝင်စားလာပြီး အောင်မြင်သူထံမှ နည်းနာခံယူလိုလာသည်။ မိမိတို့ ဒေသစကားကို အသုံးပြုခြင်းကြောင့်လည်း သတင်း အချက်အလက်နှင့် နည်းပညာများကို ပိုမိုထိရောက်စွာလွှဲပြောင်းပေးနိုင်ပါသည်။

၅။ ပင်တိုင်မွေးမြူသူများ၏ ကွန်ယက်

အထက်တွင် အကြံပြုထားသည့် အတိုင်း ယေဘုယျအားဖြင့် FTF စနစ်တွင် မွေးမြူသူ အချင်းချင်း အပြန်အလှန်ဆက်သွယ်မှုသည် သတင်းအချက်အလက်နှင့် အတွေ့ အကြုံများ လွှဲပြောင်းပေးအပ်ရာတွင် ပိုမိုအကျိုး သက်ရောက်မှု ရှိပါသည်။ အထူး သဖြင့် သားဖောက်ခြင်းနှင့် (သို့မဟုတ်) အသားတိုးမွေးကန် များ စီမံခန့်ခွဲမှုအတွက် လက်တွေ့ ဆောင်ရွက်ခြင်းတွင် အကျိုး သက်ရောက်မှု ဖြစ်ထွန်းစေပါသည်။ စီးပွားရေးကို အခြေခံ၍ ပညာပေးချဉ်းကပ်သော ထိရောက်သည့် နည်းတစ်ခု ဖြစ်သည်။ ထို့ကြောင့် ပင်တိုင် မွေးမြူသူများ၏ ကွန်ယက်ကို ထူထောင်ရန်လိုအပ်ပြီး မွေးမြူသူအချင်းချင်း စဉ်ဆက်မပြတ် ဆက်သွယ်၍ အပြန်အလှန်သင်ယူနိုင်ပါသည်။

အစိုးရမှခန့်ထားပြီး လေ့ကျင့်သင်ကြား ပေးထားသော စည်းရုံးရေးမှူးများသည် ကွန်ယက်ကို စတင်ထူထောင်ရန်နှင့် ငါးမျိုးထုတ်လုပ်သူများ၏ကွန်ယက် စုစည်းမှုနှင့် စီမံခန့်ခွဲမှုများကို ကူညီ ဆောင်ရွက်ပေးနိုင်မည်ဖြစ်ပါသည် (ပုံ-၄)။

စဉ်ဆက်မပြတ်သင်ယူရေးအဆင့်များကို ရပ်ရွာ၏ အခြေအနေနှင့် သင့်လျော်သည့် အစည်းအဝေး၊ သင်တန်းနှင့် သတင်းဖလှယ်ရေး စာတမ်းဖတ်ပွဲ စသည်တို့မှတစ်ဆင့် တခမ်းတနား သို့မဟုတ် သာမန်ပုံစံများဖြင့် အကောင်အထည်ဖော် ဆောင်ရွက်နိုင်ပါသည်။

အောက်ဖော်ပြပါ အချက်များမှာ ပင်တိုင်မွေးမြူသူများ၏ ကွန်ယက်အဖွဲ့ဝင်များနှင့် ပညာပေးလုပ်ငန်းများတွင် ပါဝင်သော အခြားအသေးစား မွေးမြူသူများအတွက် ပံ့ပိုးပေးနိုင်ရန်အတွက် မျှော်မှန်းနိုင်သော ရလဒ်များ ဖြစ်သည်-

- ငါးမျိုးဥထုတ်လုပ်ရေးနည်းစနစ်များ ဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်လာခြင်း၊
- ငါးမျိုးဥများ ထိရောက်စွာ ရောင်းချခြင်းနှင့် ဖြန့်ဝေပေးနိုင်ခြင်း၊
- လိုအပ်ပါက နည်းပညာနှင့်ဘဏ္ဍာငွေ အကူအညီ တောင်းခံခြင်းနှင့် ပူးပေါင်းဆောင်ရွက်နိုင်ခြင်း၊
- အခြေခံငါးသားပေါက်မွေးမြူရေး နှင့် မွေးမြူရေးကန် စီမံခန့်ခွဲမှုဆိုင်ရာ ကြံ့တွေ့ရမည့် အခက်အခဲနှင့် အဖြေများကို မျှဝေပေးခြင်း၊
- ဈေးကွက်သို့ ဆက်သွယ်ပေးနိုင်ခြင်းနှင့် ရောင်းဝယ်ရေးလမ်းကြောင်းများ တိုးတက် ဖြစ်ပေါ်လာနိုင်ခြင်း၊

JICA ၏ ရေချိုးငါးမွေးမြူရေး ဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်မှုနှင့် စည်းရုံးပညာပေးရေးစီမံချက် (FAIEX) အဆင့် (၁) နှင့် (၂) အကောင်အထည်ဖော်ဆောင်ရွက်ခဲ့သော ကမ္ဘောဒီးယားနိုင်ငံရှိ စီရင်စုများတွင် ပင်တိုင်မွေးမြူသူများကွန်ယက်သည် အသေးစားရေချိုးငါးမွေးမြူရေးလုပ်ငန်း အတွက် FTF ချဉ်းကပ်မှုစနစ်ကို တက်ကြွစွာ အကောင်အထည်ဖော်လျက်ရှိသည်။ ကမ်ပေါ့၊ တက်အို၊ ပါဆက် နှင့် ဘက်တာဘန်စီရင်စုများရှိ ကွန်ယက်အဖွဲ့ဝင်များမှ ၎င်းတို့ ရရှိသော အကျိုး ကျေးဇူးများကို အောက်ပါအတိုင်း ဖော်ပြထားပါသည်-

- သားဖောက်စခန်း တည်ဆောက်ရန်နှင့် ငါးမျိုးဥ/အသားတိုးငါး ထုတ်လုပ်ရေး အတွက် ချေးငွေ (အဖွဲ့ဝင်များမှ ချေးငွေကို အနည်းဆုံး အတိုးနှုန်းဖြင့် ပြန်လည်ပေးဆပ်ရပါသည်။)
- သွင်းကုန်နှင့် ဈေးကွက်လမ်းကြောင်းဆိုင်ရာ သတင်းအချက်အလက်များကို ဖလှယ်ခြင်း၊
- အရင်းအမြစ်များဖလှယ်ခြင်း (ဥပမာ-မျိုးပွားမှုကို ဖြစ်ပေါ်စေသော ငါးဟော်မှန်းများ)။

အဖွဲ့ဝင်များသည် ပုံမှန်အစည်းအဝေးများ (သုံးလ၊ လေးလလျှင်တစ်ကြိမ်) ပြုလုပ်ပြီး၊ သို့မဟုတ် ဖုန်းနှင့် SMS မှတစ်ဆင့်ဆက်သွယ်ကြပါသည်။

Mrs. Set Thy, President
CF Network
Kampt Province

Mr. Van Po, President
CF Network
Takeo Province

ပုံ-၄။ ■ အစိုးရမှခန့်ထားသော စည်းရုံးပညာပေးရေးဝန်ထမ်းမှ ပင်တိုင်မွေးမြူသူများကွန်ယက်အုပ်စု ဖြစ်ပေါ်လာရေးအတွက် အကြံဉာဏ်နှင့် အခြေခံ အဆောက်အအုံများကို ပံ့ပိုးပေးခဲ့ပါသည်။ ဓာတ်ပုံကို FIA, Cambodia မှ ကျေးဇူးပြုပါသည်။

- ငါးမွေးမြူရေးဆိုင်ရာ လုပ်ငန်းများ ပူးပေါင်းဆောင်ရွက်နိုင်ခြင်း၊
- ပိုမို၍တည်ငြိမ်ပြီး ဈေးနှုန်းသက်သာအောင်စွမ်းဆောင်လာနိုင်ခြင်း။

ဖြစ်ထွန်းလာသော ကွန်ယက်ကို ငါးမွေးမြူရေးဆိုင်ရာ ပညာပေးဝန်ဆောင်မှု လုပ်ငန်းများအတွက် တာဝန်ရှိသည့် ပြည်နယ်တိုင်းဒေသကြီး/ပြည်ထောင်စု အစိုးရအဖွဲ့များက အပြည့်အဝ ထောက်ပံ့ပေးသင့်ပါသည်။ ဥက္ကဋ္ဌ၊ ဒုတိယ ဥက္ကဋ္ဌ၊ အတွင်းရေးမှူး၊ ဘဏ္ဍာရေးမှူး စသည်တို့ ပါဝင်သည့် ကွန်ယက်၏ ဘုတ်အဖွဲ့ကို ရွေးချယ်ဖွဲ့စည်းသင့်ပြီး ကွန်ယက်၏ လုပ်ငန်းများကို ချောမွေ့စွာ စဉ်ဆက်မပြတ်ဆောင်ရွက်နိုင်ရန် လွယ်ကူသည့် နည်းဥပဒေများကိုလည်း ရေးဆွဲချမှတ်သင့်ပါသည်။

၆။ မွေးမြူသူအချင်းချင်း ဆင့်ပွားပညာပေးခြင်း

မွေးမြူသူအချင်းချင်း ဆင့်ပွားပညာပေးရေးစနစ်ကြောင့် ပင်တိုင်မွေးမြူသူများ မှ ငါးမွေးမြူရေး နည်းစနစ်များကို ရပ်ရွာအုပ်စုအတွင်းရှိ အခြားသောမွေးမြူသူများသို့ မိမိတို့လက်လှမ်းမီသည့် သင်ကြားရေးအထောက်အကူပြုပစ္စည်းများ၊ အသုံးအနှုန်းများဖြင့် ဆင့်ပွားသင်ကြားပေးနိုင်မည်ဖြစ်ပါသည်။ ထိုသို့ သင်ကြားပို့ချ ပေးနိုင်ရန်

ကဏ္ဍဒီးယားနိုင်ငံရှိ ပင်တိုင်မွေးမြူသူများအနေဖြင့် FTF ပညာပေးစနစ်ကို အောင်မြင်စွာ အကောင်အထည်ဖော်လျက်ရှိပြီး JICA FAIEX စီမံကိန်းအဆင့် (၂) ၏ ကိုးနှစ်တာကာလ အတွင်း ထောင်ပေါင်းများစွာသော ငါးမွေးမြူသူ အမျိုးသား/အမျိုးသမီးများအား သင်တန်းများ ပို့ချပေးခဲ့ပါသည်။ ကမ်းပေါ့ စီရင်စုမှ ပင်တိုင်မွေးမြူသူ Ms. Set Thy မှ ငါးမွေးမြူသူ တစ်ထောင်ကျော်ကို သင်တန်းပို့ချပေးခဲ့ပြီး ထိုသူများအနက်မှ အများစုမှာ အသားတိုးငါး စီးပွားဖြစ် မွေးမြူရေးတွင် အောင်မြင်သူများဖြစ်လာကြသည်။ တက်အိုစီရင်စုမှ Mr. Van Po နှင့် ပါဆက်စီရင်စုမှ Mr. Chin Kun Ty တို့သည် တစ်ဦးလျှင် ငါးမွေးမြူသူ ဦးရေ (၆၀၀) မှ (၇၀၀) အထိ သင်တန်းများပို့ချပေးခဲ့ပါသည်။ တက်အိုစီရင်စုမှ သင်တန်းတက်ရောက်ခဲ့သူများအနက် ၇၀-၈၀ ရာခိုင်နှုန်းမှာ အသားတိုးငါး မွေးမြူရေး တွင် အောင်မြင်လာပြီး ပါဆက်စီရင်စုတွင် ရေအရင်းအမြစ် ပြဿနာကြောင့် မွေးမြူသူ ၄၀-၅၀ ခန့်သာ အောင်မြင်မှုရရှိခဲ့သည်။ ဘက်တာဘန်စီရင်စုတွင် Mr. Mith Phan မှ မွေးမြူသူ (၄၀၀) ခန့်ကို သင်တန်းပေးခဲ့ပြီး မွေးမြူသူ ၂၅-၃၀ ဦးခန့် အောင်မြင်မှု ရရှိခဲ့သည်။

အစီရင်ခံချက်များအရ သင်တန်းသားများအနက် အချို့မှာ ငါးမွေးမြူရေး ကျွမ်းကျင်သူများ မဟုတ်ကြောင်း သိရှိရပါသည်။ အချို့မှာ စီးပွားဖြစ် ငါးမွေးမြူ ရေးလုပ်ငန်းဆိုင်ရာ အခြေခံအသိပညာများ ရရှိလိုသည့် ရပ်ကွက် အဖွဲ့ဝင်များသာဖြစ်ပါသည်။ အများအားဖြင့် သင်တန်းများကို ထိုသူများ နေထိုင်ရာ ရပ်ကွက်အတွင်းတွင် ပို့ချပေးသော်လည်း ပင်တိုင်မွေးမြူသူများမှ ပန်ဆောင်မှုလုပ်ငန်းများကို အခြားသောရပ်ကွက်၊ စီရင်စုများသို့လည်း ချဲ့ထွင်ဆောင်ရွက်ပေးပါသည်။ သင်တန်းများမှာ အမျိုးသားများအတွက်သာမက အမျိုးသမီးများ အတွက်ပါ

လည်း ပင်တိုင်မွေးမြူသူများသည် စာတွေ့သင်ခန်းစာများကို ဆရာတစ်ဦးကဲ့သို့ ပြင်ဆင်သင်ကြားနိုင်ရန်လိုအပ်ပြီး အခြေခံ သင်ကြားရေးနည်းစနစ်များကို သင်တန်း တိုးတက်မှုဖြစ်စဉ်အတွင်း သင်ယူကြရမည်ဖြစ်သည် (စာညွှန်း- Fia နှင့် JICA/ ၂၀၁၄)။ ပင်တိုင်မွေးမြူသူများအား သင်တန်းပို့ချပေးရန်မှာ အစိုးရက ခန့်အပ်ထား သော စည်းရုံးပညာပေးရေး ဝန်ထမ်းများတွင် တာဝန်ရှိပြီး လိုအပ်သည့် သင်တန်း လက်စွဲစာအုပ်များ၊ ပိုစတာများ၊ ဝီဒီယိုဓာတ်ပုံများ စသည့် သင်ကြားရေးအထောက် အကူပြုပစ္စည်းများကိုလည်း ပံ့ပိုးပေးရမည်ဖြစ်သည်။ ငါးမျိုးဥများနှင့် အသားတိုးငါး များထုတ်လုပ်မှုဆိုင်ရာ အခြေခံနည်းပညာများနှင့် စီမံခန့်ခွဲမှုဆိုင်ရာများအတွက် လက်တွေ့သရုပ်ပြ သင်တန်းများ ပို့ချပေးနိုင်ရန်လည်း သင်ကြားပေးရပါမည် (ပုံ-၅)။

FTF သင်တန်းများတွင် ပင်တိုင်မွေးမြူသူများသည် ၎င်းတို့နှင့် အသားတိုးငါး မွေးမြူသူများအကြား စီးပွားရေးပူးပေါင်းဆောင်ရွက်မှု ပိုမိုဖြစ်ထွန်းစေရန် အကူအညီ ပေးနေသော အခြားမွေးမြူသူများကိုပါ အသားတိုးငါးပြုစု ပျိုးထောင်ခြင်း ဆိုင်ရာ အခြေခံကျွမ်းကျင်မှု လုပ်ငန်းများကို သင်ကြားပေးပါသည်။ ထိုသို့ ပိုမိုကောင်းမွန် လာသော ဆက်ဆံရေးကြောင့် အသားတိုးငါးမွေးမြူရန်အတွက် လိုအပ်သော ငါးမျိုးဥ များကို ပိုမိုထိရောက်စွာ ဖြည့်ဆည်းပို့ဆောင်ပေးနိုင်သည့်အပြင် ငါးမွေးမြူသူများ အတွက် ရည်ရွယ်သော ငါးမွေးကန်အရောက် လက်တွေ့လမ်းညွှန်သင်ကြားပို့ချမှု များကိုလည်း အထောက်အကူ ဖြစ်စေနိုင်ပါသည်။

အသေးစား ရေချိုငြိမ်းမွေးမြူထုတ်လုပ်ခြင်းလုပ်ငန်းအတွက် မွေးမြူသူအချင်းချင်း
ဆင့်ကမ်းပညာပေးရေးဆိုင်ရာ လက်စွဲစာအုပ်

ပုံ-၅ ■ ငါးမျိုးထုတ်လုပ်ရေးဆိုင်ရာ အခြေခံကျွမ်းကျင်မှုနှင့် နည်းပညာ လက်တွေ့ပညာပေးသင်တန်းကို စည်းရုံးပညာပေးရေးလုပ်ရှားမှုများ ဆောင်ရွက်စဉ်အတွင်း ပြုလုပ်ခဲ့ပါသည်။ ဓာတ်ပုံကို FIA, Cambodia မှ ကျေးဇူးပြုပါသည်။

ပုံ-၆ ■ ရပ်ရွာတွင်းရှိ ငါးမွေးမြူသူများအား သင်တန်းပို့ချခြင်းကို လေ့ကျင့် ပေးထားသော ပင်တိုင်မွေးမြူသူ (ငါးမျိုးဥထုတ်လုပ်သူ) မှ ဆောင်ရွက် ပါသည်။ ဓာတ်ပုံကို FIA, Cambodia မှ ကျေးဇူးပြုပါသည်။

ပင်တိုင်မွေးမြူသူများအနေနှင့်
အခြားမွေးမြူသူများက
ပင်တိုင်မွေးမြူသူဖြစ်လာရန် ဆန္ဒရှိပါကလည်း
ထိုသူများကို သင်တန်းများပို့ချပေးနိုင်မည်
ဖြစ်ပါသည်။ သင်တန်း များတွင်
ငါးမျိုးဥထုတ်လုပ်ခြင်းနှင့်
အနာဂတ်တွင်ပင်တိုင် မွေးမြူသူဖြစ်လာရန်
ဆောင်ရွက်ရမည့် လုပ်ငန်းစဉ်များကို
သင်ကြားပေးပါမည်။

ပုံ-၁ တွင် ဖော်ပြထားသည့်အတိုင်း သင်တန်း
တက်ရောက်ခဲ့သည့် အသားတိုးငါး
မွေးမြူသူများ နှင့်
ငါးမျိုးဥထုတ်လုပ်သူများသည် မိမိတို့၏
အတွေ့အကြုံများကို
ရပ်ရွာအတွင်းရှိအခြားသော မွေးမြူသူများသို့
မျှဝေပေးနိုင်ရန် တိုက်တွန်းသင့် ပါသည်။
ဤသို့ဖြင့် နည်းပညာဆင့်ပွား ဖြန့်ဖြူး
ပေးနိုင်ပြီး ရပ်ရွာအတွင်းရှိ အခြား
စိတ်ပါဝင်စား သူများကို ငါးမွေးမြူရေး
လုပ်ငန်းများတွင် ပါဝင်
လုပ်ဆောင်လာအောင် တိုက်တွန်းနိုင်ပါသည်
(ပုံ-၆)။

လာအိုနိုင်ငံတွင် ၂၀၀၅-၂၀၁၀ခုနှစ်အတွင်း
ဆောင်ရွက်ခဲ့သော ရေလုပ်ငန်း ဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်ရေး
နှင့် ပညာပေးရေးစီမံချက်အဆင့် (၂) တွင် FTF
ချဉ်းကပ် နည်းစနစ်ကို အကောင်အထည်
ဖော်ဆောင်ခဲ့ပါသည်။ သင်တန်းတက်ရောက်
ခဲ့သော ပင်တိုင်မွေးမြူသူများသည် ၎င်းတို့၏
စီးပွားဖြစ်မွေးမြူရေးလုပ်ငန်းများ ကို
ချဲ့ထွင်နိုင်ခဲ့သည်သာမက အသားတိုးငါး မွေးမြူရေး
အတွက်လည်း သင်တန်းများပို့ချပေးခဲ့ပါသည်။

ဘီနင်နိုင်ငံတွင်
ကုန်းတွင်းငါးမွေးမြူရေးပညာပေးရေးစီမံချက်အရ
ငါးမျိုးဥများ နှင့် အိမ်တွင်း ဖြစ်ငါးမျိုးဥများ
ထုတ်လုပ်နိုင်သော ပင်တိုင်မွေးမြူသူများကို
ကူညီပံ့ပိုးပေးခဲ့သည်။ စီမံကိန်း ကာလ ၃
နှစ်ခွဲအတွင်း ကျား/မ (၂၂၀၀) ဦး ခန့်အား FTF
ချဉ်းကပ်ပုံစနစ်အရ သင်တန်းပေးခဲ့ပြီး
ဤစနစ်သည် မွေးမြူသူ အသစ်များသာမက
လက်ရှိမွေးမြူသူများကိုပါ သင်တန်းပေးရန်အတွက်
ထိရောက်သော နည်းစနစ်တစ်ခုဖြစ်ကြောင်း
သက်သေပြနိုင်ခဲ့ပါသည်။

မြန်မာနိုင်ငံတွင်လည်း
ကျေးလက်နေလူမှုအဖွဲ့အစည်း၏
အလုပ်အကိုင်ဖွံ့ဖြိုး တိုးတက်ရေးအတွက်
အသေးစားငါးမွေးမြူရေးပညာပေးစီမံချက်၊ ၂၀၀၉ -
၂၀၁၃ နှင့် မဒါဂါစကာ စီမံချက် (Projet D'
Aquaculture de Tilapia A Mahajanga၊ ၂၀၀၂-
၂၀၁၄) စသည့် အသေးစားငါးမွေးမြူရေး ပညာပေး

မွေးမြူရေးသင်တန်းများတွင် အောက်ဖော်ပြပါ အချက်များလည်း ပါဝင်သင့်ပါသည်။

၁။ ငါးမျိုးဥထုတ်လုပ်ခြင်းနှင့် အရေးပါသော ရေချိုငါးအမျိုးအစားများ ထုတ်လုပ်ခြင်း၊

- (က) မွေးမြူရန်နေရာရွေးချယ်ခြင်းနှင့် ရေစီမံခန့်ခွဲမှု၊
- (ခ) သားဖောက်ခြင်းဆိုင်ရာ နည်းပညာနှင့် ငါးဥပေါက်စေရန် ဖန်တီးသည့်
အချက်များကို အပြည့်အဝအသုံးပြုခြင်း အပါအဝင်
သားဖောက်နည်းစနစ်များ ပိုမို ထွန်းကားစေခြင်း၊

- (ဂ) သားဖောက်ခြင်းဆိုင်ရာ အခြေခံနှင့် ပံ့ပိုးမှုစည်းများ (ဥပမာ- မျိုးငါး (ငါးရစ်) သိုလှောင်သည့် ရေအိုင်/ကန်၊ သားဖောက်ကန်၊ ဖလောင်း မွေးကန်) များကို ကောင်းမွန်စွာစီမံခန့်ခွဲခြင်း၊
- (ဃ) မျိုးငါး (ငါးရစ်) များ မွေးမြူခြင်းဆိုင်ရာစီမံခန့်ခွဲမှု၊
- (င) သားဖောက်ခြင်းနှင့် ပြုစုပျိုးထောင်ခြင်းဆိုင်ရာစီမံခန့်ခွဲမှု၊
- (စ) အစာနှင့် အစာကျွေးခြင်းဆိုင်ရာစီမံခန့်ခွဲမှု၊
- (ဆ) ငါးသန်များသိမ်းယူခြင်း၊ ထုပ်ပိုးခြင်းနှင့် သယ်ယူပို့ဆောင်ခြင်း။

၂။ အသားတိုးမွေးမြူမှု ပိုမိုတိုးတက်စေရေး။

- (က) သင့်တင့်လျောက်ပတ်၍ ပိုမိုကျယ်ပြန့်သော စီးပွားဖြစ်ငါးမျိုးစုံ မွေးမြူခြင်းစနစ်များ၊
- (ခ) အသေးစားရေချိုငါးမွေးမြူရေးလုပ်ငန်းအတွက် သင့်တော်သော စုပေါင်းလယ်ယာ နည်းစနစ်များ (ဥပမာ- စပါး-ငါးမွေးမြူရေး၊ ခြံမွေးတိရစ္ဆာန်များနှင့်ငါးကို အတူတကွမွေးမြူရေး)
- (ဂ) အရည်အသွေးကောင်းသော ငါးမျိုးဥများ သိုလှောင်ထားနိုင်ရန် အရင်းအမြစ်နှင့် ဖြည့်ဆည်းရေး၊
- (ဃ) ငါးကန်နေရာရွေးချယ်ခြင်း၊ ကန်ပုံစံချခြင်းနှင့် အရွယ်အစား၊
- (င) ငါးကန်ပြင်ဆင်ခြင်း၊ မြေဆီဩဇာဓာတ်ထည့်ခြင်း၊ ရေအရည်အသွေး စီမံခန့်ခွဲမှု၊
- (စ) အစာနှင့် အစာကျွေးခြင်းဆိုင်ရာ စီမံခန့်ခွဲမှု၊
- (ဆ) ရောဂါကာကွယ်ထိန်းချုပ်ခြင်းဆိုင်ရာ ပိုမိုကောင်းမွန်သော စီမံခန့်ခွဲမှု နည်းစနစ်များ (လိုအပ်ပါက)။

၃။ ဈေးကွက်ကိုအခြေခံသောထုတ်လုပ်မှုနှင့် တန်ဖိုးကွင်းဆက်။

- (က) ငါးမွေးမြူထုတ်လုပ်ရေးနှင့် ဈေးကွက်သို့ရောက်ရှိနိုင်မှုကို ချိတ်ဆက်ပေးခြင်း၊
- (ခ) ငါးမျိုးဥစုဆောင်းခြင်းနှင့် သိမ်းယူခြင်းတို့အတွက် ကြိုတင်ဈေး သတ်မှတ်ခြင်းနှင့် ကန်ထရိုက်မွေးမြူရေးစနစ်ကို အသုံးပြုခြင်း၊ ဤအချက်မှာ ဈေးကွက်ပြိုင်ဆိုင်မှုကို အနည်းဆုံးဖြစ်စေပြီး မွေးမြူသူများမှ မိမိတို့ရရှိနိုင်မည့် ဝင်ငွေကို ကြိုတင်ခန့်မှန်းနိုင်စေရန်ဖြစ်သည်။

၄။ နည်းပညာဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်မှု၊ ဆန်းသစ်ပြောင်းလဲမှုနှင့် ဆင့်ပွားပညာပေးရေး၊

- (က) မတူညီသော စီမံခန့်ခွဲမှုအလေ့အကျင့်များကို သုံးသပ်ချင့်ချိန်နိုင်ခြင်း၊
- (ခ) ဒေသခံငါးမျိုးရင်းများ၏ ကြီးထွားမှုနှုန်းထားများကို စမ်းသပ်ခြင်းဖြင့် စီးပွားဖြစ် ငါးမွေးမြူရေးအတွက် သင့်တော်မှုရှိမရှိ စစ်ဆေးပြီး ယင်းငါးမျိုးများ မွေးမြူထုတ်လုပ်မှုကို အားပေးခြင်း၊
- (ဂ) ပင်တိုင်မွေးမြူသူများကွန်ယက်ကို ပိုမိုခိုင်မာစေပြီး အသေးစား မွေးမြူသူများအတွက် ခြံအစုအဖွဲ့အလိုက် စီမံခန့်ခွဲမှုဆိုင်ရာ စီမံချက်များကို ရွေးချယ်ဆောင်ရွက်ခြင်း၊
- (ဃ) အကျိုးသက်ရောက်မှုရှိသော မွေးမြူရေးဖြစ်ပေါ်ရန် ပိုမိုကောင်းမွန်သည့် စီမံခန့်ခွဲမှု အလေ့အကျင့်များကို ပိုမိုတိုးတက်စေခြင်း၊
- (င) စည်းရုံးပညာပေးအစီအစဉ်များ ဆက်လက်ဆောင်ရွက်နိုင်ရန် အတွက် အစိုးရ၏ အထောက်အပံ့ရရှိမည့် အလားအလာများ ရှာဖွေခြင်းနှင့် အခြားသော နေရာဒေသများ၊ အခြားငါးမွေးမြူရေး လုပ်ငန်းများ (ဥပမာ- စီးပွားဖြစ်ရေငန်ငါးမွေးမြူရေးကန်) အတွက် ပညာပေးအစီအစဉ်များ ဆင့်ပွားပံ့ပိုးပေးနိုင်ရေး။

၇။ စောင့်ကြည့်လေ့လာခြင်းနှင့် အကဲဖြတ်ခြင်း

စီးပွားဖြစ် ငါးမွေးမြူရေးလုပ်ငန်း၊ အထူးသဖြင့် အသေးစားငါးမွေးမြူရေး လုပ်ငန်းများ အတွက် ပညာပေးလုပ်ငန်းများ ဆောင်ရွက်ရာတွင် အထူးအရေးပါသော အချက်နှစ်ချက်မှာ ကြီးကြပ်ခြင်းနှင့် စောင့်ကြည့်လေ့လာခြင်းဖြစ်သည်။ အထက်တွင် ဆွေးနွေးခဲ့သည့်အတိုင်း ကြီးကြပ်ခြင်းကို သင်တန်းများ၊ နည်းပညာဆိုင်ရာ အကြံဉာဏ်များပေးခြင်းနှင့် ငါးမွေးမြူသူအချင်းချင်း ပုဂ္ဂိုလ်ရေးအရ အပြန်အလှန် တုန့်ပြန်မှုတို့မှတစ်ဆင့် ဆောင်ရွက်နိုင်သည်။ ပညာပေးလုပ်ငန်းများနှင့် ပတ်သက်သော စောင့်ကြည့်လေ့လာခြင်းနှင့် အကဲဖြတ်ခြင်းလုပ်ငန်းကိုမူ အစိုးရကခန့်အပ်ထားသော စည်းရုံးပညာပေးရေး ဝန်ထမ်း (သို့မဟုတ်) ပင်တိုင်မွေးမြူသူက ဆောင်ရွက်သင့်ပါသည်။ ပင်တိုင်မွေးမြူသူ နှင့် ရပ်ရွာအတွင်းရှိအခြားမွေးမြူသူများအနေနှင့် အောက်ဖော်ပြပါ အချက်အလက်များပါဝင်သည့် မှတ်တမ်းများကို သေချာစွာ သိမ်းဆည်းထားရှိနိုင်ရန်၊ လိုအပ်ပါက ကျား-မခွဲခြား၍ အချက်အလက်များကို မှတ်တမ်းတင်ရန် တိုက်တွန်းရပါမည်။

- သင်တန်းတက်ရောက်ခဲ့သော မွေးမြူသူအရေအတွက်၊
- သင်တန်းတက်ရောက်ပြီး အောင်မြင်မှုရလာသော မွေးမြူသူအရေအတွက်၊
- သွင်းအားစုများ၏ အရည်အသွေး (ငါးမျိုးဥများ၊ အစာ စသည်)
- ငါးမွေးမြူရေးလုပ်ငန်းဆောင်ရွက်ချက်များ၏ အချိန်နှင့်အလိုက် အောင်မြင်မှု၊
- စီးပွားဖြစ်မွေးမြူရေးလုပ်ငန်းစဉ်အတွင်း ရုတ်တရက်ကြုံတွေ့ရသော ပြဿနာများကို ဖြေရှင်းသည့်နည်းလမ်းများ၊
- ထုတ်လုပ်မှုပမာဏ အပြောင်းအလဲများနှင့် မွေးမြူသူ၏ ဝင်ငွေ

စောင့်ကြည့်လေ့လာခြင်းနှင့် အကဲဖြတ်ခြင်းလုပ်ငန်းများကို ငါးမွေးကန်သို့ သွားရောက်လေ့လာကြည့်ရှုစဉ်နှင့် မွေးမြူသူတစ်ဦး (သို့မဟုတ်) တစ်စု (သို့မဟုတ်) ပင်တိုင်မွေးမြူသူ ကွန်ယက်အုပ်စုနှင့် တရားဝင် (သို့မဟုတ်) အလွတ်သဘော လူတွေ့မေးမြန်းစဉ်အတွင်း ဆောင်ရွက်နိုင်ပါသည် (ပုံ-၇)။ ဥပမာအားဖြင့် ကမ္ဘောဒီးယားနိုင်ငံတွင် အသေးစားငါးမွေးမြူရေး ပညာပေးလုပ်ငန်းများအတွက် အရေးပါသောအချက်အလက်များနှင့် ပတ်သက်၍ ပင်တိုင်မွေးမြူသူနှင့် ထုတ်လုပ်ခြင်းဆိုင်ရာ ဆောင်ရွက်ချက်များကို ငါးမျိုးဥနှင့် အသားတိုးငါးမွေးမြူသူများအား လူတွေ့မေးမြန်းခြင်းနှင့် မွေးမြူသူများပါဝင်သည့် အလုပ်ရုံဆွေးနွေးပွဲများမှ တစ်ဆင့် အကဲဖြတ်ပါသည် (FIA and JICA, 2014)။ တစ်စိတ်တစ်ပိုင်းကြိုတင်ပုံစံချထားသော လူတွေ့မေးမြန်းမှုစနစ်ကို ငါးမွေးမြူသူများနှင့် ဆက်နွယ်သော (သို့မဟုတ်) အလွတ်သဘောတွေ့ဆုံ ဆွေးနွေးမှုများမှတစ်ဆင့် လိုအပ်သော သတင်းအချက်အလက်များ ကောက်ယူရန် အသုံးပြုပါသည်။ ထိုသို့သော တွေ့ဆုံမေးမြန်းမှုများတွင် ပြီးပြည့်စုံစွာ သတ်မှတ်ထားသော မေးခွန်းလွှာ မလိုအပ်ဘဲ စည်းရုံးပညာပေးရေးဝန်ထမ်းသည် လူတွေ့မေးမြန်းမှုအနေအထားနှင့် မွေးမြူသူ၏ တုန့်ပြန်မှုကိုကြည့်၍ မေးခွန်းများကို ဖြည့်စွက်ခြင်း (သို့မဟုတ်) ပြောင်းလဲခြင်းကို လွတ်လပ်စွာ ဆောင်ရွက်နိုင်ပါသည်။ ထို့နောက် စည်းရုံးရေးဝန်ထမ်းသည် မွေးမြူသူ၏ တုန့်ပြန်မှုအပေါ် အခြေခံ၍ လက်တွေ့ နယ်ပယ်တွင် ထိုသူတို့ ရင်ဆိုင်ကြုံတွေ့နေရသော ငါးမွေးမြူရေး၊ အလုပ်အကိုင်ရရှိရေး စသည်တို့နှင့် နီးနွယ်သည့် အချက်အလက်များကို ရှာဖွေသတ်မှတ်ပါသည်။

လူတွေ့မေးမြန်းခြင်း ပြီးဆုံးပါက တင်ပြလာသောပြဿနာများ (သို့မဟုတ်) ကိစ္စရပ်များကို ပြန်လည်သုံးသပ်သင့်ပါသည် (စဉ်ဆက်မပြတ်စောင့်ကြည့် ခြင်းနှင့် အကဲဖြတ်ခြင်း)။ တွေ့ရှိလာသော ကိစ္စရပ်များနှင့် ပြဿနာများကို သတ်မှတ်နိုင်ရန် လက်တွေ့ကျပြီး တိကျသေချာသော လုပ်ငန်းစဉ်များကိုလည်း အကြံပြုသင့်ပါသည်။

ပုံ-၇။ ။ပင်တိုင်မွေးမြူသူနှင့် အသားတိုးငါးမွေးမြူသူ နှစ်မျိုးစလုံးအား စောင့်ကြည့်လေ့လာခြင်းနှင့် အကဲဖြတ်ခြင်းကိုအုပ်စု (ဘယ်ဘက်အပေါ်ပုံ) သို့မဟုတ် တစ်ဦးချင်း (ညာပုံ) တွေ့ဆုံဆွေးနွေးခြင်းနှင့် ခြံသို့ ပုံမှန်သွားရောက် စစ်ဆေးခြင်း (အောက်ခြေပုံ) တို့ဖြင့် ဆောင်ရွက်ပါသည်။

ထိုလုပ်ငန်းသည် အသေးစား မွေးမြူရေးသမားများ၏ ငါးမျိုးဥနှင့် ငါးမွေးမြူထုတ်လုပ်ရေးလုပ်ငန်း ဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်စေရန် ရည်ရွယ်ပါသည်။ ပြဿနာများ၏အဖြေကို ရှာဖွေရာတွင် ကျား/မ ညီမျှမှုရှိစေရန် အတွက် မွေးမြူသူများနှင့် တွေ့ဆုံဆွေးနွေးရာတွင် လည်းကောင်း၊ ကိစ္စရပ်များကို သုံးသပ်ရာတွင်လည်းကောင်း၊ ကျား/မခွဲခြားမှုမရှိသော ချဉ်းကပ်ပုံစံကို အသုံးပြုသင့်ကြောင်း အကြံပြုလိုပါသည်။

၈။ စာညွှန်း၊ ကိုးကားချက်များ

- Chikami, S. (2013). JICA and small-scale aquaculture development. In: JICA, NACA and DOF, Proceedings of the International Symposium on Small-scale Freshwater Aquaculture Extension. Japan International Cooperation Agency, Tokyo, Japan, Network of Aquaculture Centres in Asia-Pacific, Bangkok, Thailand, and Royal Thai Department of Fisheries, Bangkok, Thailand. p. 1-2.
- FiA and JICA (2014). Guidelines on Aquaculture Extension – Freshwater Aquaculture Improvement and Extension Project in Cambodia, Phase 2 (FAIEX-2). Fisheries Administration in Cambodia, Phnom Penh, Cambodia and Japan International Cooperation Agency, Tokyo, Japan. 25 pp.
- JICA, NACA and DOF (2013). Proceedings of the International Symposium on Small-scale Freshwater Aquaculture Extension. Japan International Cooperation Agency, Tokyo, Japan, Network of Aquaculture Centres in Asia-Pacific, Bangkok, Thailand, and Royal Thai Department of Fisheries, Bangkok, Thailand. 89 pp.
- Yamao, M. (2013). Further development of inland aquaculture: towards poverty alleviation and food security in rural areas. In: JICA, NACA and DOF, Proceedings of the International Symposium on Small-scale Freshwater Aquaculture Extension. Japan International Cooperation Agency, Tokyo, Japan, Network of Aquaculture Centres in Asia-Pacific, Bangkok, Thailand, and Royal Thai Department of Fisheries, Bangkok, Thailand. p. 3-4.
- Viseth, H., C. Da and Y. Niwa (2013). Small-scale aquaculture extension implemented by the freshwater aquaculture improvement and extension project phase 2 (FAIEX-2) in Cambodia. In: JICA, NACA and DOF, Proceedings of the International Symposium on Small-scale Freshwater Aquaculture Extension. Japan International Cooperation Agency, Tokyo, Japan, Network of Aquaculture Centres in Asia-Pacific, Bangkok, Thailand, and Royal Thai Department of Fisheries, Bangkok, Thailand. p. 20-22

Japan International Cooperation Agency

Network of Aquaculture Centres in Asia-Pacific

